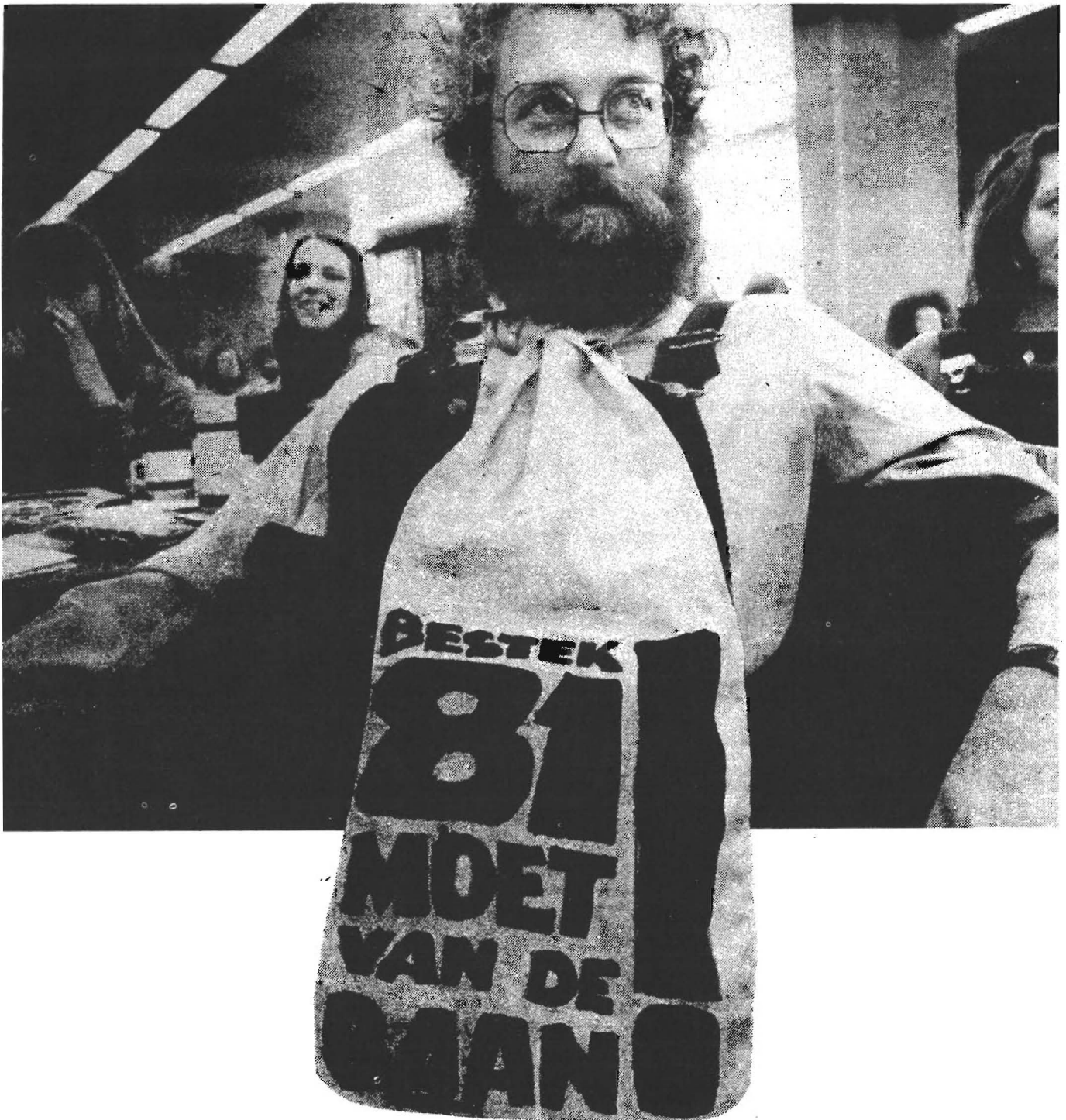

ROCK

JULI

1979

nr 71

ROSTRA

blad van de
economische
fakulteit

jaargang 78 - 79

redaktie

Noor de Bruin
Bert Brunninkhuis
Rob de Klerk
Tjalling Haisma
Mic van Wijk
Auke Uilkema
Iris de Veer
Piet de Vrije

adres

Jodenbreestraat 23
kamer 1339
tel. 525.2497
Amsterdam
kopijs zenden naar:
Fakulteitsburo
kamer 2141
Adreswijzigingen:
Studentenadministratie
Jodenbreestr. 23

voorpagina

Herman Schaap

drukkerij

Kaal
Nieuwe Herengracht 61

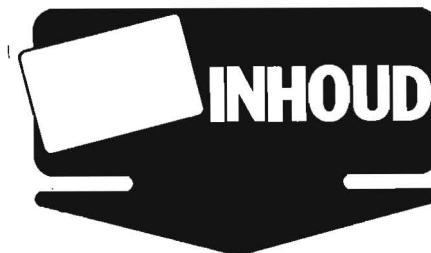

Het zal U menige traan kosten, te vernemen, dat dit alweer de laatste Rostra voor de vakantie is. Maar zowel de kwantiteit als de kwaliteit doet de redaktie vermoeden, dat U het wel zult uitzingen tot het volgende (september-) nummer.

Twee (omvangrijke) onderwerpen bepalen deze keer grotendeels de inhoud: een vervolg van het China-reisverslag en een aantal kritieken op Bestek-81. Voorts heeft Noor ook ditmaal weer roofofbouw gepleegd op haar journalistieke gaven.

Nu we het toch over de redaktie hebben, deze zal het na de vakantie zonder Iris en Tjalling moeten stellen. Wanneer U er de laatste tien nummers op na slaat, zal U duidelijk worden welk een grote inbreng zij hebben gehad. Iris zorgde met haar veelgelezen interviews voor de broodnodige variatie. Hopelijk zal zij nu en dan nog menigeen laten genieten van haar bijdragen. Tjalling gaat al afstuderen. Hij was de redactionele duizendpoot en vraagbaak, werkte met een enorme inzet en droeg voor elk probleem twee oplossingen aan. U begrijpt het al: twee echte redakteuren. Aan beiden grote dank. Tot slot: iedereen veel succes toegewenst met de tentamens en een fijne vakantie!

De Redaktie.

- Pag. 3 Chinarcis deel twee
- Pag. 10 Recensie proefschrift de Rooy: Werkloosheidsbeleid in de jaren dertig
- Pag. 11 Reacties op bestek '81
- Pag. 20 Verkiezingsuitslagen van de Faculteitsraad
- Pag. 11 Oratie Joëls
- Pag. 22 Rond uit de Read
- Pag. 22 Ziekenhuisvretenschappen
- Pag. 22 Milieukunde
- Pag. 24 Tijdschrift Politieke Economie
- Pag. 27 Onderwijs en vrouwen. onderzoek van het Kohnstam-instituut
- Pag. 29 Arbeidstijdverkorting. overzicht van een aantal ESB-artikelen
- Pag. 30 Oratie De Jong: Paradoxe economie
- Pag. 30 Promotie De Greve: Organisatie ziekenhuis
- Pag. 31 Oostendorp over de tweefasenstructuur van van Pais

发展纺织工业是国民经济中的一个重要问题

CHINA ; JE BLIJFT LACHEN

能否按时保质保量完成纺织生产计划，对于国家市场商品的供需和货币流通的平衡权衡各种得失因素时，即使在用电供需矛盾很

BENDE VAN VIER

Mao sterft 9 september 1976. Op 6 oktober 1976 wordt de Bende Van Vier gevangen gezet. Een aanwijzing dat Mao met hun onder één hoedje speelde? Maar dan wel een heel kleine tegenover de stortvloed van bewijzen die Huo Kuo-Feno op het elfde nationale kongres van de communistische partij meende te moeten leveren voor het feit dat ook Mao al gewaarschuwd had voor hun verderfelijke invloed. Zo ongeveer één derde van zijn 113 pagina's tellende redevoering gebruikte hij om wijlen de voorzitter van alle blaam te zuiveren"

"On May 3, 1975, at a meeting of the Political Bureau of the Central Committee, Chairman Mao once again criticized the 'gang of four' for their sectarian anti-Party activities. He gave them a strong warning: "Practise Marxism-Leninism, and not revisionism; unite, and don't split; be open and aboveboard, and don't intrigue and conspire. Don't function as a gang of four. Stop doing that any more. Why do you keep on doing so? Why don't you unite with the more than 200 Members of the Central Committee of the Party? A few banding together is no good."

Eén van de talloze voorbeelden. Het is moeilijk te beoordelen hoe China onder de Bende Van Vier geleiden heeft. Zo had de directeur van de lampenfabriek in Hufei toch zijn functie (toen als voorzitter van het revolutionaire comité) kunnen blijven uitoefenen ook in de jaren dat de Bende Van Vier aan de macht was. Bij de vrachtwagenfabriek in Shanghai (een hevig geteisterde stad) hadden ze meer pech gehad. Daar heeft de Bende Van Vier flink huis gehouden. De directeur, die nu de leiding van het bedrijf heeft, was, zo hij vertelde, naar het platteland gestuurd. Na de val van de Bende Van Vier werd hij in ere hersteld en men benoemde hem in deze functie. Zelf vond hij dit een normale gang van zaken.

Beiden echter declameerden hetzelfde "gedicht" over de Bende wanneer het gesprek over deze "zwarte" periode ging. (Trouwens elke Chinees kent het "gedicht".)

Produktieverlies en chaotische organisatie werd bijna overal als nadelig gekenschetst voor deze periode, waarbij steeds naar voren kwam hoe gelukkig men was met de 4 modernisering. Maar zoals overal, houdt ook in China humor de mensen op de been. Meneer Pau vertelde ons de volgende mop:

Tsjiang Tsjing (weduwe van wijlen de voorzitter) bezoekt Shanghai en vraagt aan een meisje:

"Hoe heet je vader?"

"Wang"

"En je moeder?"

"Tsjiang Tsjing"

Dan vraagt ze een jongen:

"Hoe heet je vader?"

"Li"

"En je moeder?"

"Tsjian Tsjing"

(Einde mop. Einde van de vlieze mop, want de clou is dat de weduwe met meerdere mennen heeft gevreeën)

(CD & A.v.B.)

轻重的影响。那种认为纺织工业“可挤可

BANKING IN NANJING

In Nanjing zorgden de gidsen op eigen initiatief voor een, uit studieoogpunt, aangename verrassing: wij werden in ons hotel bezocht door een regionaal vertegenwoordigster van de Bank van China, de aan de Volksbank van China ondergeschikte deviezenbank, en een lokale vertegenwoordiger van de Volksbank, de centrale bank, tevens enige geldscheppende bank in China. Onvoorbereid op dit bezoek - voor het gebruik van een zaal moest een ieder 2 yuan (+ f 2,50) extra dokken; die uitgekookte Chinezen toch! - werd besloten ten behoeve van de discussie de lijst met vragen te gebruiken die ook reeds aan het hoofdkantoor van de Volksbank in Peking waren toegezonden. (Zoals in de inleiding vermeld is, is onze hoop op een bezoek aan een aantal centrale instanties in Peking een ijdele hoop gebleken). De antwoorden kenmerkten zich opnieuw door een verrassende openheid, maar toch konden we enkele specifieke vragen (w.o. die over het Chinese wisselkoersbeleid)

胜友大队

"maar beter aan het hoofdkantoor in Peking stellen als u daar een bezoek brengt". Behalve de discussies vormde telkens ook de houding van de betrokken Chinezen een ervaring apart. Zo zat de Volksbankman in Nanjing tijdens het gesprek met ons voortdurend zeer luidruchtig aan zijn thee te slurpen, steeds gevolgd door het daarbij behorende gehoest. Met de pet op en de sigaret in de mondhoek oogde zijn optreden zeer relaxed. Toen hij aan het eind van onze discussie tezamen met de wat bescheidener vertegenwoordigster van de Bank van China - die overigens opvallenderwijs ons enkele zeer gisse vragen over de Nederlandse economie en de gulden stelde en bovendien zonder meer de naam AMRO kon produceren - vertrok, kon hij de verleiding niet weerstaan nog wat filtersigaretten onder zijn pet te stoppen. (C.W.)

EEN PEKINGSE WALS

Geen degelijke opvoeding gehad. Me er in ieder geval aan onttrokken. Had nog nooit van m'n leven gewalst, totdat ... ik in Peking kwam en naar het disco-bal in het hotel ging (toegang: 5 yuan, zo'n 2 à 3 daglonen). Daar heb ik met een Chinese meneer (zo'n echte met Soen Jat Senjasje en slobbroek) gedanst. D.w.z., liep heel voorzichtig met hem mee, angstvallig z'n voeten bestuderend en heb er niet één keer op getrapt. (A.v.B.)

MONUMENTENZORG

Het oostelijk deel van China met de grote steden Canton, Shanghai, Nanjing, Hufei en Peking, het deel dus dat door ons is bezocht, kan bepaald niet fraai genoemd worden. Het landschap, de steden en de - nog overgebleven - monumenten zijn eigenlijk nergens echt mooi. Het beeld van stad en platteland is een grauw en monotoon beeld. Het gezichtsveld wordt bijna steeds gedomineerd door de, al of niet fietsende, massa's, op vrijwel unanieme wijze in het blauw gekleed.

Sinds er tijdens de periode van de Culturele Revolutie en van de Bende Van Vier een politiek werd gevoerd van het verbranden van alle cultuurhistorische schepen uit het verleden is het slecht gesteld met de monumenten in China, zo zij het einde van deze periode (1976) al hebben overleefd. Simon Leys beschrijft in zijn boekje "Chinese Shadows" bijvoorbeeld een groot aantal cultuurhistorische monumenten in Peking die hem tijdens een bezoek aan het begin der jaren zestig door hun schoonheid hadden getroffen, doch

die tijdens een later bezoek, in 1971, van de aardbodem waren verdwenen dan wel als kazerne of fabriek in gebruik waren genomen. Echter, niet alleen sloop doch het verwaarlozen van het onderhoud van monumenten was kenmerkend voor de periode 1966-1976. De in het Westen als feëriek afgeschilderde Verboden Stad achter de Poort van de Hemelse Vrede bleek slechts in onze verbeelding een zodanig beeld bij ons te kunnen opwekken. Hoewel nog steeds indrukwekkend, doet de vrij gebla-

kerde staat waarin dit paleizencomplex uit de tijd van o.m. de Ming-dynastie evenals het beroemde Zomerpaleis vlak buiten Peking veel af aan deze kwalificatie.

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het huidige bewind - zij het, vanwege de beperkte financiële middelen, nog mondjesmaat - herstelwerkzaamheden aan deze gebouwen uit een rijk maar ver verleden laat uitvoeren.

(C.W.)

民经济的迅速发展,

DE CHINESE MAN

Mannen in China hebben het zwaar. Naast de bijdrage die ze moeten leveren aan het tot uitvoer brengen van de revolutie door produktieve arbeid, wordt er in toenemende mate ook van hen verwacht dat ze in het huishouden hun steentje bijdragen. Ik heb het idee dat ze dat nog maar een beetje raar vinden. Tenminste als wij vroegen (meestal aan mannen, want die staan buitenlanders te woord) wie er verantwoordelijk was voor het huishouden, werd er zonder uitzondering altijd eerst gegiecheld voor het antwoord werd gegeven, wat

overigens steevast luidde dat het de taak van de man en de vrouw was en dat degene die het eerst thuis komt het eten kookt. (Het werd echter niet duidelijk wie er als eerste thuis komt.)

Bij het kiezen van (of liever: geplaatst worden in) een beroep is er voor mannen veel minder keus dan voor vrouwen. Vrouwen staat in principe de weg tot elk beroep open. Voor mannen is er één categorie niet weggelegd, nl. wat wij typische vrouwenberoepen noemen, beroepen als leider in een crèche of kleuterschool. Voor de opvoeding van kinderen worden trouwens vrouwen geschikter geacht. De dienst die de man aan de revolutie kan bewijzen is beperkt tot produktief en politiek werk. Vrouwen hebben daarnaast ook nog de mogelijkheid om goede revolutionairen te maken van de kinderen die ze baren. De positie van de man in het gezin is na de bevrijding in zekere zin gewijzigd. Moest hij vroeger zijn gezag over z'n moeder, vrouw en kinderen delen met z'n vader, nu is z'n vader vaak niet meer bij hem in huis, maar moet hij alles in overleg met z'n vrouw doen. Daar staat tegenover dat mannen blijkbaar zo hun huishoudelijke taken weten te plooiën dat ze 's avonds vrij zijn en als grote meerderheid (90-95%) het worker' cultural palace (een héél groot buurthuis) in Shanghai bevolken. Want toen ik vroeg waarom ik er alleen maar mannen de foto's van Chou Enlai zag bekijken, zag schaken, zag lezen, hoorde musiceren, kreeg ik te horen dat de vrouwen thuis zich van hun huishoudelijke taken zaten te kwijten. Bovendien hebben mannen, naar ons verteld werd, door hun langere ervaring in fabrieken, veel meer toegang tot leidinggevende posities in bedrijven en tot de beter betaalde banen. Ook binnen de partij is dit het geval. Maar ja, de vrouwen hebben op 8 maart (internationale vrouwendag) lekker spelletjes gedaan en 's middags vrij gehad. En zolang er nog geen internationale mannendag is zal dit soort ongelijkheid nog wel een tijdje voortduren. (A.v.B.)

STAD EN LAND

Het platteland van China bestaat uit keurig aangelegde met rechte slootjes doorsneden veldjes, omringd door dijkes. Elke vierkante centimeter is benut voor de teelt van gewassen. Het werk wordt voornamelijk met de hand gedaan door mannen en vrouwen, die met elkaar een stukje land onder handen hebben, terwijl verderop buffels de houten ploegen door de aarde trekken. Her en der verspreid liggen de nederzettingen, meestal bestaand uit lemen hutten of eenvoudige uit baksteen opgetrokken huizen. Zo'n nederzetting is een samenschooling van huisjes waartussen kippen, varkens en kinderen elkaar in de weg lopen.

Vanaf zes uur in de avond schallen de daar opgestelde luidsprekers de revolutionaire leuzen en de goede gedachten van de partij over het land. Totdat om vijf voor half negen de "internationale" ten gehore wordt gebracht; zodat de Chinezen met gerust hart kunnen gaan slapen.

Wat opvalt in de straten van de chinese steden zijn de massa's driftig belende fietsers, die steeds de keuze lijken te moeten maken tussen het rrammen van een achteloze voetganger of het omver gereden worden door vrachtauto's of autobussen. Het gemotoriseerde verkeer sleept zich traag door de straten en de bestuurders ervan hebben geen enkele consideratie met hun landgenoten. Toeterend banen zij zich een weg door de blauwe pakken, die al of niet per fiets op weg een goed heenkomen zoeken als maakten zij deel uit van een kudde schapen. Volgepakte bussen zorgen voor het stadsvervoer, dat goed functioneert, maar dat naar Chinese begrippen erg duur moet zijn. De huizen zijn klein en sober ingericht (tafel, stoelen en vaak portretten van Mao en Guo Kwofeng aan de muur), terwijl onderhoud vaak jarenlang geen aandacht heeft gekregen. Een stad heeft vaak enkele zeer brede straten waar weer kleinere straten op uitkomen, waarlangs de woningen (3 à 4 hoog) zijn gebouwd. Op de begane grond treft men vaak een winkeltje of een straatbedrijfje aan. De straatbedrijfjes produceren in de beperkte ruimte die tot hun beschikking staat de meest vreemde zaken (van vishengels tot 3-wieler vrachtautootjes). Duik je de steegjes, die op deze straten

uitkomen in, dan kom je in de gebieden waar het gezinsleven van de chinesees zich afspeelt. Er heerst een onwerkelijke rust en men waant zich niet in een stad. Vrouwen doen er de was voor de deur, kinderen spelen er met elkaar en een enkele fietser is op weg naar zijn huis, waar de was aan een bamboestok hangt te drogen.

De kleding, meestal uitgevoerd in de kleuren blauw, grijs en groen is wat model betreft vrijwel bij iedereen hetzelfde, zij het dat de ene broek

wat vaker hersteld is dan de andere. Handige meisjes en vrouwen, die beslag hebben kunnen leggen op een ietwat kleuriger stofje, hebben voor zichzelf of hun kinderen een fleurig bloesje of jasje gemaakt. De winkels gaan echter ook steeds meer "gewaagdere" kleding verkopen. Het is dan ook dringen als de zojuist aangekomen dozen met kledingstukken worden opengemaakt. Reikhalzend wordt dan uitgekeken naar wat "vader staat" hen ditmaal als verrassing stuurt (LA).

大的情况下, 也要保证纺织工业用电。要把

HET POLITIEKE KLIMAAT

Onlangs verklaarde de Chinese partijleiding dat in een land dat eeuwen lang onder feodale heerschappij en nog tot voor kort tien jaren onder de "fascistische dictatuur van de Bende van Vier" heeft gestaan, het bewustzijn ontbreekt van wat precies een socialistische democratie inhoudt. Geleidelijke democratisering wordt door de huidige leiders gezien als een van de hoekstenen van het beleid van de Vier Modernisering. Als maatregel om dit beleid te laten slagen door ondermeer het dynamiseren van de -onder de turbulente politieke ontwikkelingen in de jaren zestig en zeventig- apatisch geworden massa's. Tevens worden de gerehabiliteerde kaders en intellectuelen gemotiveerd de opbouw te steunen door hen in het kader van de democratisering te vrijwaren van nieuwe vervolgingen.

Al deze mooie intenties ten spijt, wij hebben ter plaatse voortdurend en in vele opzichten kunnen vaststellen dat het begrip democratie in een politieke en economische ontwikkelingsfase als waarin China zich bevindt, vooralsnog volstrekt irrelevant is.

De politieke orde in het China van na 1949, ook die in het China van Deng Xiaoping en Guo Kwofeng, zal voorlopig nog moeten worden beschouwd als een dictatuur van een kleine partijélite over het proletariaat en niet als een dictatuur van het proletariaat. Zoals wij in China hebben kunnen constateren -o.m. door voortdurend

naar politieke en andere beslissingsprocedures te vragen- zijn de touwtjes op alle leef-, woon- en werkniveaus in handen van partijcomités. De mate van inspraak aan de basis is gering. Beslissingen op vrijwel alle maatschappelijke gebieden lopen in de vorm van dwingende richtlijnen van de top naar de basis, waar nog slechts marginale of helemaal geen amendementen meer mogenlijk zijn. Wij stelden vrijwel steeds een grote sociale en politieke druk vast vanuit de alom met haar kader vertegenwoordigde partij tot op het laagste niveau. Niettemin is het politieke klimaat sinds de Culturele Revolutie en de periode van de Bende van Vier aanmerkelijk veranderd. In feite vormt zij een reactie op deze beide perioden, waarin diepgaande ideologische vorming van evenveel zo niet grotere betekenis was dan produktie en scholing. In zoverre vormt de verschraving van het politieke klimaat in China sinds 1976 dan ook meer een pragmatische dan een ideologische daad van de huidige leiders. Leiders die de vermeende "economische chaos" in de jaren 1968-1976 (maar wie zal de omvang daarvan ooit precies kunnen vaststellen?) toeschrijven aan het provocerende gedrag van Lin Biao en Mao's (laatste) vrouw en haar mede-"gangsters" uit Sjanghai. Minder loos geklets en harder werken, aldus Deng, die overigens niet zo vast in het zadel schijnt

te zitten als wel wordt aangenomen en daarom voor de noodzaak staat via populaire hervormingen steun bij de bevolking te zoeken. Niet verwonderlijk is dan ook dat dezelfde, niet zo ideologisch bewuste, Deng door de Chinese man en vrouw in de straat toch met een aantal nieuwe persoonlijke vrijheden wordt geassocieerd.

Vrijheden die -hoe verwarrend-inmiddels echter weer wat worden teruggedraaid, niet in de laatste plaats door dezelfde Deng. Begin maart, toen wij in China waren, zou hij in een geheime toespraak nauwere grenzen hebben afgekondigd voor de persoonlijke vrijheden, waarbij hij ook het contact met buitenlanders zou hebben genoemd. Een flinke stap terug ten opzichte van de in november j.l. door Deng zelf met enthousiasme geïntroduceerde "Pekingse lente". (CW)

优先供应”。这样安

LUXE

Door het overschrijden van de grens tussen Hong Kong en China treed je vanuit een wereld (voor enkelen) van hoge flat- en kantoorgebouwen, supersnelle auto's, chaotische lichtreclames en 7000 juwelierszaken binnen in een wereld van uiterste soberheid en minimum-bestaan; door het overschrijden van de drempel van de Nederlandse ambassade in Peking treed je echter vanuit die wereld van soberheid en bestaansminimum weer terug in een wereld van luxe en exclusiviteit (dus voor enkelen). Wat een dissonant vormt het interieur van dat ommuurde gebouw in een speciale buitenwijk van Peking waar vanuit ambassadeur Dolleman, eerste handelsattaché Erich en de overige medewerkers in de Nederlandse buitenlandse dienst -beschermd door militairen voor de deur- het aanzien van Holland in het verre China hoog proberen te houden. Overigens niets dan goeds over de ontvangst die onze groep de voorlaatste dag in China op de ambassade kreeg. De voordrachten waren prima. Veel van de daarin verwerkte informatie was voor ons natuurlijk al gemeengoed, maar dat kun je de ambassade niet aanwrijven. Leuk werd het toen we over een aantal punten een korte discussie konden voeren. Ogenblikkelijk lag bij ons de vraag op de lippen wat de ambassade in Peking doet voor Nederlandse bedrijven die "in China willen gaan". Wel, deze ambtenaren zagen hun taak voornamelijk (eigenlijk geheel) liggen op het begeleiden vlak. Terreinverkenning ten behoeve van het Nederlandse bedrijfsleven is er (vrijwel) niet bij. Met name de ambassadeur vroeg zich af of dat wel de taak is van een vertegenwoordiger van een overheid uit een land waar vrijwel het gehele bedrijfsleven tot de sector van het particuliere initiatief behoort. Ik zelf vond deze visie in dit actuele geval nogal opvallend en in principe voor discussie vatbaar als je bedenkt dat Westerse bedrijven in een land als China zelfstandig geen poot aan de grond krijgen. Zeker niet op het gebied van het speurwerk naar nieuwe opdrachten, waarvoor buitenlandse bedrijven nog niet door de Chinezen zelf zijn benaderd. We kwamen er niet uit.

Overigens zullen de mogelijkheden voor Westerse, en dus Nederlandse, bedrijven om op grote schaal kapitaal- en consumptiegoederen en know how naar China uit te voeren de komende tientallen jaren nog best eens kunnen tegenvallen. En dan vooral ten opzichte van de euforie die hierover de afgelopen twee jaar door de Westerse, ook Nederlandse, pers is opgebouwd. "Er wordt een consumentenmarkt van 1 miljard ontsloten" heeft men o.m. geblaat; ik geloof er voorlopig niets van. Ten eerste lijkt Japan in dit opzicht (en dus nog alleen op het gebied van outillage en transportmiddelen) een moeilijk in te halen voorsprong te hebben. Ten tweede zal het streven naar de Vier Modernisering wel worden voortgezet, maar de Chinese hebben de overambitieuze doelstellingen inmiddels zelf in neerwaartse en dus realistische zin omgebogen. (CW)

BEDELAAR

Op een kruispunt in Wuku deed zich te midden van een grote, zwigende, unaniem in onze richting kijkende menigte een voorval voor dat tegen de achtergrond van het maatschappelijk systeem in China uniek mag worden genoemd. Twee leden van onze groep werden, toen zij zich een weg door de massa's baanden, aangeklampt door een oude bedelaar. De man werd direct weggevoerd door twee mannen, die niet als zodanig herkenbaar, maar blijkbaar wel vertegenwoordigers van het officiële gezag waren. Volgens een van onze gidsen, die wij geschokt naar de omvang van dit verschijnsel en de mogelijke beweegredenen vroegen, betrof het hier een vrij zeldzame gebeurtenis die door de autoriteiten wordt beschouwd als het werpen van een smet op het aanzien van het socialisme zoals dat in China in praktijk wordt gebracht. Misschien zou, volgens deze gids, de man willen hebben laten zien dat hij niet genoeg te eten had of dat hij gediscrimineerd werd? de man had een Tibetaans voorkomen. (CW)

BEGRIP

Je kent het wel, die bussen met Amerikanen, Japanners of andere rijke buitenlanders. Bij ieder mooi geveltje, elk haringstalletje hangen ze uit de raampjes of glippen ze naar buiten met hun kamera's voor hun ogen en knippen maar! Groep VNC B201 kent het ook. Over elkaar heen hingen ze in de bus want daar staat zo'n mooie kop, zo'n schattig kindje, zo'n rokende hoogoven. Vlug naar buiten, daar is een karbouw. En bij de ontvangst op een kleuterschool gaat alles door de knieën om die snoepjes met hun rode

wangetjes en lipjes, strikjes en kwikjes te fotograferen. Resultaat: schouders en blonde koppen op de hoeken van de foto en geen porum, al die hoofden achter de (soms in Hongkong tegen schappelijke prijzen aangeschafte) kamera's. Volgens (van officiële zijde niet bevestigde) schattingen van omstanders zijn er zo'n vijf- à zesduizend plaatjes geschoten.

Zowaar niet niks. Om dan nog maar te zwijgen van het aantal yuans dat door de rijke buitenlandse vrienden gestoken is in de aanschaf van meer of minder duurzame gebruiksartikelen, waarbij als belangrijkste motief (naast dat het 'zo typisch Chinees' is) gold: dat is in Nederland wel tien keer zo duur.

Zo zie je maar weer hoe nuttig zo'n reis is voor de vriendschap en het begrip tussen de volkeren; in China begon ik de Amerikaan te begrijpen.

(A.v.B.)

GEBOORTEBEPERKING

Eén van de problemen (misschien het grootste) waar China mee te kampen heeft, is de groei van haar bevolking. Steeds meer monden die gevoed moeten worden. Dat, terwijl er van produktiviteitsstijgingen in de landbouw nauwelijks sprake is. Bovendien, vroegen wij ons af, wat moeten al die mensen, die nu b.v. mandjes zand versjowen, gaan doen, als de Vier Modernisering inderdaad gerealiseerd worden? Iets waarover de Chinezen met wie wij daarover spraken niet zoveel zorg hadden, er was immers nog genoeg werk te doen voor de opbouw van het land.

Duidelijk is dat de Chinese overheid die bevolkingsgroei in de hand wil houden en dat ze daartoe een steeds intensievere geboorteplanningscampagne voert. Zo krijgen ouders, als ze maar 1 kind hebben, gedurende 17 jaar gratis onderwijs en medische zorg voor het kind. Op latere leeftijd trouwen in een land, waar hobbyïsme vóór het huwelijk ongehoord is, is ook een oplossing. Maar voorlichting over anti-conceptiemiddelen is een noodzakelijke voorwaarde voor het welslagen van geboortebeperking. De manier waarop deze voorlichting gegeven wordt is ingenieus, maar toch ook verbluffend in zijn eenvoud.

Tenminste zo kwam het op mij over toen we in Peking een buurtcomité bezochten. Een eenvoudig ingericht lokaaltje doet dienst als gezondheidscentrum. Er werken daar twee oudere vrouwen die een opleiding van een half jaar hebben gehad en nu twee keer per jaar een week op bijscholing gaan. Zij verzorgen de voorlichting over en de verstrekking van anti-conceptiemiddelen. De eenvoudige onderzoekjes verrichten zij zelf en alleen moeilijker gevallen (zoals abortussen) worden naar echte dokters verwezen.

Niet alleen de technische kant van de zaak wordt door hen geregeld. Zij gaan ook bij de jonge gezinnen op bezoek om hen te vertellen dat het toch heel verstandig is om niet meer dan één, hooguit twee kinderen te hebben. Als er ergens een nummer drie op komst is, wordt er druk op de ouders uitgeoefend het te abor-

teren. Zonodig wordt de druk nog verhevigd door ook de grootouders in te schakelen. Echt verplicht is zo'n abortus niet, maar de overredingskracht van de dames is groot.

Elk gezin in Peking valt onder zo'n buurtcomité en zo wordt op eenvoudige en goedkope wijze aan zo'n geboortebeperkingscampagne inhoud gegeven.

Op het platteland lukt het minder. Daar is het toch vaak voordelig om kinderen te hebben. Het zijn arbeidskrachten die het gezinsinkomen vergroten en die in de vele gebieden waar er nog geen pensioenregelingen zijn de ouders op hun oude dag kunnen verzorgen. Vooral als de eerste kinderen meisjes zijn is de prikkel om meer kinderen, en wie weet een zoon, te krijgen, groot. Immers, deze zijn sterker en krijgen meer werkpunten. Bovendien blijven ze, als ze trouwen, thuis. (AvB)

SATURDAYNIGHT FEVER

Zaterdag na de maaltijd besloten Jaap, Niek en ik de stad Wuhu waar we die middag waren aangekomen, te gaan verkennen. De rest van de groep was naar de door de gidsen aangeboden film gegaan zodat we met ons drietjes in afwezigheid van alle controle de poort van het hotel verlieten op weg naar het centrum van Wuhu (provincie-stadje met 400.000 inwoners). De belangstelling waarin je je van diverse zijden mag verheugen is, geenszins gering hadden we in Kanton, Shanghai en Nanking al ge-

merkt. We keken dan ook helemaal niet op van de kinderen die ons opmerkten; hun vriendjes en vriendinnetjes attent makend op de vreemde wezens met witte gezichten (eventueel met baard eraan) die de voor hen zo bekende wereld kwamen binnenwandelen. Ook de ouders onder de Chinezen staarden ons na, maakten opmerkingen, lachten en onderbraken duidelijk hun wandeling om te zien wat de betrekkingen van China met het Westen nu eigenlijk inhielden. Van een rustige wandeling was eigenlijk geen sprake, maar toen de opgeschoten jeugd ons ontdekte was de mogelijkheid daartoe geheel ondenkbaar. Naarmate we het centrum naderden werd duidelijk dat we de wandeling niet met elkaar maakten maar dat de Chinezen daar duidelijk in gingen participeren.

Misschien waren wij het niet, die in eerste instantie de aandacht trokken, maar de bij elke stap aangroeiende stoet achter ons overtuigde iedere Chinees ervan, dat er wat belangwekkends aan de hand was.

Terwijl fietsers van verbazing van hun fiets vielen of tegen anderen aan reden vermeerderde het aantal Chinezen, dat met ons mee wilde wandelen, gestadig tot een redelijk fanclubje. Een enkele jongeman probeerde contact te leggen door "Hello" te roepen, maar vragen onzerzijds werden slechts beantwoord door gelach in de groep aanhangers. Stilstaan was inmiddels geen slimme taktiek gebleken omdat je dan omsloten werd door blauwe pakken, zodat verder lopen geheel onmogelijk werd. De stadsbus die aan kwam rijden stopte midden op straat en de chauffeur staarde ons met open mond aan. Hij verkeerde duidelijk in de meest riante positie met zijn hoofd uit het raam, want zijn passagiers konden slechts de neus tegen het raam drukken.

Intussen bleef de groep belangstellenden zich uitbreiden en blokkeerden achter ons de hele straat. Het geheel werd chaotisch en onoverzichtelijk door de massa die een glimp van ons wilde opvangen, waardoor wij langzaam enigszins angstig begonnen te worden omdat wij ook niet meer

wisten hoe dit ging eindigen. We besloten een restaurant even verderop binnen te gaan waar we dachten enigszins rustiger een pijiu (bier) of thee te gaan drinken. Enkele momenten na onze aankomst in het restaurant was het atablisement geheel gevuld met Chinezen. De enige weg, die ons nog restte was de trap naar boven, waar wij enigszins moedeloos aan een tafeltje gingen zitten.

Het personeel in het restaurant was inmiddels onze aanwezigheid duidelijk geworden en begon wanhopige pogingen te doen de drommen mensen afwisselend met overredingskracht en hardhandig optreden naar buiten te werken. De pogingen faalden.

Opeens kwam een mevrouw op ons toe en gebaarde ons haar te volgen. Wij waren voor elk voorstel te porren in deze situatie en volgden haar gelaten. Zij leidde ons door de keuken naar een kamertje waar vijf potige Chinezen achter ons de deur sloten tegen de aanstormende massa. De twee tafels met schrijfgerei wezen erop dat we de direktiekamer waren ingevoerd. Er was echter maar één deur en daarachter stonden de massa's. Na twee uur gezeten te hebben kwam een van de gidsen opdagen, die de voortdurende spraakverwarring ophief en ons naar het hotel bracht na het nuttigen van enkele koppen thee.

We mochten de thee niet betalen (CA).

可让”改为“重点

FOREIGN FRIENDS

Veel ben ik niet gewend op het gebied van hotels. Ik ben dan ook van eenvoudige, maar vooral ook van sportieve komaf. Vakanties zijn primitieve aangelegenheden. In tentjes bivakkeren. Pas als het heel vies weer is en het tentje wel heel ongelukkig maakt, wordt er wel eens een hotel (of liever een pension-bij-mensen-thuis) binnengewipt. Maar dat mag helemaal geen naam hebben.

Toch kan het niet alleen daaraan gelegen hebben dat ik in China nogal in verlegenheid werd gebracht door het hele hotelwezen. Niet dat ik niet wist hoe me te gedragen. Dat niet. Bovendien lijkt

die witte huid en niet-Chinese kleding al voldoende om de perfecte hotelgast te zijn. Bij de maaltijden geen moeilijke couverts en omdat ik wel redelijk met stokjes kan omgaan schortte het me be-slist niet aan tafelmanieren. Gewoon kom met linkerhand tot ca. 15 cm afstand van de mond brengen en harken maar met het rechterhandje. Boeren na afloop van de maaltijd schijnt ook niet nodig te zijn; dus dat ging allemaal prima.

Het was een ander soort verle-genheid. Ik ben er gewoon niet aan gewend dan m'n halfllege glas zonder meer wordt bijgetankt door zwijgende mensen (nou ja, ze kunnen ook moeilijk tegen me aan gaan zitten kletsen; het enige engels sprekende meisje dat dat wel deed -in Peking- werd door ons dan ook zonder meer "het brutaaltje genoemd). Mensen die nauwlettend in de gaten houden of het moment weer daar is dat er geschonken moet worden en alleen met dat doel rond de tafels lopen.

Ik ben er ook niet aan gewend dat er 's avonds op m'n kamerdeur geklopt wordt en dat er dan twee in het wit geklede jongens binnen komen die alleen "Nihao" (dag) zeggen als ik dat ook zeg en dat dan de ene de gordijnen dicht doet en dat de andere m'n bedje openslaat.

Helemaal raar vind ik het dat de jongen van de "service", die bovenaan de trap zit, gaat staan, als ik de trap oloop en als ik voorbij ben, weer gaat zitten. Ja, ik moest even omkijken, want het doen en laten van Chinezen vind ik nou eenmaal machtig interessant. (Neem b.v. het hand-in-hand-lopen van

jongen en meisje. Interessante observatie, maar vrij zeldzaam. Ik heb ook een stelletje gezien dat met de hoofdjes tegen elkaar aan zat. En in Peking zijn zelfs paartjes waargenomen die kusjes gaven. De waarneemster kon geen uitsluitsel geven over de vraag of het alleen gewone kusjes waren of dat er ook getongzoend werd. Interessant dus). Of wat te denken van de jongen van het hotelcafé die me helemaal begeleidde naar de w.c. en iedere deur met een wijds gebaar opengooide en dan moest hollen zodat-ie weer als eerste bij de volgende deur was om die te openen voor de dame. De w.c. was best een eindje weg, maar niet moeilijk te vinden. Hij had het me best kunnen uitleggen (sprak beetje engels) en de weg terug had ik heus wel alleen kunnen vinden, zodat-ie niet had hoeven wachten tot ik klaar was om daarna nog eens een keer de truc met de deuren uit te halen.

In zekere zin ben ik gemakzuchtig en ijdel genoeg om het prettig te vinden. Maar ik weet, het gaat niet om mij en ook nog niet eens om dat blanke huidje. Chinezen zijn beleefd jegens hun gasten (lett. chinees voor gast "Kèren": beleefd iemand; dus er wordt van jou ook wat verwacht) en bovendien brengen hun buitenlandse vrienden sloten vreemde valuta binnen. Meer dan 100,- per dag. D.w.z. ca. 1½ - 2 maandsalarissen. Dus vinden ze, daar mag best wat service tegenover staan. En eigenlijk vind ik dat ook wel. Maar het stuitende vind ik dat dit soort dienstbetoon me in China (waarvan je leest dat het "het meest egalitaire systeem

dat de wereld ooit gezien heeft" bezit) wordt bewezen. In principe vind ik het al absurd dat mensen zo bediend willen worden, waar ook ter wereld en wanneer in de geschiedenis dan ook, maar waarom moet mij dit nou uitgerekend in China overkomen? Maar het went. O, wat went het. Wat word je bedorven. Ik geloof dat het goed is voor mijn karakter dat ik niet geboren ben als de dochter van een rijke planter in Indië. Want wat vond ik het lastig dat in Peking (waar wel meer rijke witte gezichten rondlopen) louter mijn aanwezigheid voor de toonbank niet meer voldoende was om het winkelpersoneel te doen toesnellen en en me de uitgestalde waar ook te laten betasten. Maar een vriendelijke blik naar de meneer achter de toonbank was voldoende. Hij kwam en liet me het gevraagde zien. Maar echt

balen was het toen ik, terug in Nederland, bij Simon met m'n karre-

tje gewoon achter in de rij moest aansluiten. (AvB)

织工业计划内需要的动力和各种原材料，首先会促使比例失调。
农业生产需要的矛盾很大。

Walgemoed & Co

Registeraccountants

Alkmaar	Beverwijk	's-Gravenhage	Hoorn	Zaandam
Amsterdam	Doetinchem	Haarlem	Leiden	Zutphen
Arnhem	Ede	Hoogeveen	Purmerend	

Om onze gekwalificeerde bezetting in de toekomst te versterken is in een aantal van onze vestigingen plaatsingsmogelijkheid voor

JONGE BEDRIJFSECONOMEN

die de post-doctorale studie voor registeraccountant volgen of voornemens zijn te volgen.

Onze organisatie is een geheel van een aantal betrekkelijk kleine kantooreenheden (14 vestigingen met totaal ± 250 man, inclusief 32 accountants) waarin het beroep integraal wordt uitgeoefend. Naast de noodzakelijke belangstelling voor de accountancy wordt interesse voor één der aanpalende terreinen zeer op prijs gesteld. (Fiscale vraagstukken automatisering, organisatieadviezen en internationale dienstverlening.)

Zij die zich een carrière voorstellen die leidt tot het zelfstandig uitoefenen van het vrije beroep, worden uitgenodigd contact op te nemen met de afdeling, Personeelszaken van het Secretariaat (Dubbele Buurt 2rd, 1621 JV Hoorn NH, tel.: 02290 - 1 55 46) waar een afspraak zal worden geregeld met één der firmanten.

WERKLOOSHEID EN COLIJN

Begonnen met een bestudering van het Jordaanoproer in 1934, werd historicus Piet de Rooy geconfronteerd met zóveel lacunes in de geschiedschrijving over het interbellum, dat zijn studie tenslotte uitmondde in een proefschrift:

"Werklozenbeleid en werkloosheidsbestrijding 1917-1940, landelijk en Amsterdams beleid". Hij promoveerde hierop cum laude op 22 mei jl.

Duidelijk wordt de achtergrond, waartegen Colijn en Romme in de dertiger jaren trachtten een beleid te voeren om de werkloosheid en de gevolgen ervan zoveel mogelijk teniet te doen. In tegenstelling tot vele anderen komt de auteur tot de conclusie, dat dit beleid, gegeven de omstandigheden, nog zo slecht niet is geweest.

BEURSCRISIS

De beurscrisis op Wall Street had, zo dacht men aanvankelijk, weinig invloed op de economische situatie in Nederland. Wel waren er problemen in de landbouw, waar het steeds moeilijker werd om te concurreren tegen de alsmar dalende wereldmarktprijzen. Ernstig werd de situatie pas beoordeeld in het najaar van 1931, hoewel het aantal werklozen toen reeds geschat werd op 190.000, dit op een beroepsbevolking van drie en een kwart miljoen.

Direkte oorzaak vormde het besluit van de Engelse regering om de gouden standaard los te laten, hetgeen neerkwam op een devaluatie van omstreeks 20%. Nederland, dat veel handel dreef met Engeland, zag zijn positie danig verslechteren. Belangrijk in dit verband was, dat het Engelse pond de standaardvaluta was in het scheepvaartverkeer en dat de Nederlandse Bank een aanzienlijke voorraad Engels geld bezat.

Het Engelse voorbeeld werd gevolgd door een groot aantal landen: door devaluatie trachtte men zijn export goedkoper te maken en zodoende te stimuleren. Doch de vele handelsbelemmeringen, die opgeworpen werden door middel van beschermende maatregelen, maakten deze hoop ijdel. Gevolg was een scherpe inkrimping van de produktie. In 1933 was de wereldproduktie (excl. de Sovjet-Unie) teruggelopen tot de helft van 1929. Het wereldprijsspeil daalde, het handelsvolume eveneens.

In Nederland steeg de werkloosheid schrikbarend: van 100.000 in 1930 naar 190.000 (1931), 310.000 (1932), 380.000 (1934) tot zelfs 480.000 in 1936.

Ook de duur der werkloosheid steeg snel. Uit een in 1934 in Amsterdam ingesteld onderzoek bleek, dat 81% de werklozen in de laatste 5 jaar méér dan 52 weken werkloos geweest was.

COLIJN

Colijn, wars van elke staatsbemoeienis met het economische leven, had zich steeds beijverd om protectionisme door andere landen tegen te gaan, doch tevergeefs. Geconfronteerd met de nieuwe situatie, was hij gedwongen voorzichtig te manoeuvreren, afhankelijk als Nederland was van zijn uitvoer. Teveel importbeperkingen zouden reacties oproepen. Daarom werd gepoogd de Nederlandse produkten goedkoper te maken. Twee wegen stonden daartoe open: devaluatie, hetgeen het loslaten van de gouden standaard impliceerde, of deflatie.

Ondanks toenemende oppositie van de Katholieken (RKSP) bleef Colijn vasthouden aan het laatste middel, omdat de voordelen van devaluatie spoedig zouden verdwijnen; loonsverhogingen in de exportsector en opwaartse druk op de landbouwprijzen zouden de effecten van devaluatie snel teniet doen.

"Die werklozen hebben toch ook een mooi luize leventje!"

Even star en, gezien de heersende economische theorieën, niet vreemd, was Colijns visie met betrekking tot het begrotingstekort. Reeds onder het Ministerie Ruys de Beerenbrouck (1929-1933) werden de steunmaatregelen gestaag uitgebreid. De teruglopende staatsinkomsten enerzijds en de stijgende lasten, vooral door de grote werkloosheid, anderzijds, zorgden voor een begrotingstekort op de gewone dienst. Rigoreuze besnoeiing op de Rijksuitgaven was Colijns antwoord. Dit hield automatisch een forse steunverlaging in en leidde tot heftige protesten van de kant van de gemeenten. Met name in Amsterdam was men van oordeel, dat de minimumgrens om te kunnen leven, was bereikt. De regering week echter niet van haar standpunt. De gevolgen waren dramatisch: op 5 juli 1934 brak het Jordaanoproer uit. Deze begrijpelijke reactie in één der armste buurten van Amsterdam werd in bloed gesmoord: 6 doden en ettelijke gewonden.

SDAP-PLAN

In 1935 kwam de SDAP met een alternatief ter tafel: het Plan van de Arbeid. De overheid diende volgens deze partij, die systematisch buiten de regering werd gehouden, vooral openbare werken te stimuleren. De voordelen waren talrijk: de infrastructuur zou een verbetering ondergaan, de werkloosheid zou afnemen en de industriële bedrijvigheid zou belangrijk gestimuleerd worden. Daarnaast wenste de SDAP een grotere greep van de overheid op het bedrijfsleven middels oprichting van bedrijven.

Ook nu bleek de financiering het broekpunt, al was het duidelijk, dat Colijn niets moest hebben van de ketwetrigheid van de SDAP, bevreesd als hij was, dat na drie jaar van financiële injecties, de terugval des te eerder zou aankomen.

ROMME

Naaft Colijn speelde ook Romme een belangrijke rol. In 1927 benoemd als Minister van Sociale Zaken in het vierde Ministerie Colijn (1927-1930), kwam hij al spoedig met een ontwerp voor een Machtigingswet om te komen tot een vórgaande arbeidsovereenkomst. Omdat hij een blanco volmacht voor de duur van 5 jaar wilde van het parlement, zonder concreet uitgewerkte plannen op tafel te leggen, hield het ontwerp de ministerraad niet. Doch onder het motto 'het doel heiligt de middelen', kwam Romme al met nieuwe voorstellen. Beïnvloed door de stand ondervond hij met zijn plan om Nederlandse werklozen naar uitland te zenden (in 1938 480.000). Ter bestrijding van de jeugwerkloosheid wilde Romme arbeid van jongeren

vervolg op pagina 18.

OOK EKONOMEN

DEMONSTRATIE

TEGEN BESTEK '81

OP

23 JUNI

Voor de Rostra hebben we een aantal mensen van de fakulteit gevraagd -kort- een reactie te geven op Bestek '81. De discussie rond Bestek '81 laat op dit moment weer sterk op. In mei verklaarde van Agt dat Bestek '81 niet werkte. De werkloosheid blijft. Daarvóór al hadden de economen uit de SER een rapport uitgebracht waaruit de konklusie werd getrokken dat zij het niet meer wisten. Tegelijkertijd neemt de kritiek op het beleid dat op Bestek '81 is gebaseerd toe. Vele groepen komen in actie (in de gezondheidszorg, in de bedrijven, in het onderwijs etc) Op 23 juni zullen velen gezamenlijk tegen Bestek '81 in Amsterdam demonstreren. Daaraan voorafgaand houden jongeren in het Amsterdamse bos "een nacht tegen van Agt". Dit alles vindt plaats aan de vooravond van een aantal belangrijke beslissingen die het kabinet na 1 juli moet nemen. Beslissingen over de prijkscompensatie, over de ambtenaren salarissen, over de salarissen van de trendvolgers en over de sociale voorzieningen. Uitspraken van de regering en van de VVD, CDA-kamerfrakties geven aan dat geprobeerd zal worden de ingeslagen weg verscherpt door te zetten. Dit ondanks gebleken falen!!

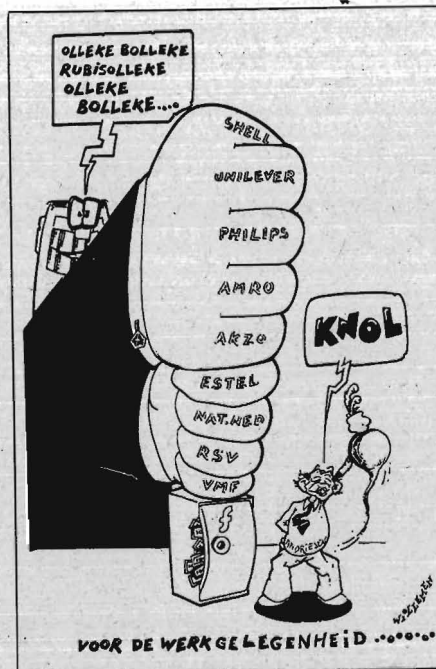
Onlangs gaven een groot aantal economen- uit o.a. PvdA, CPN, vakbonden en universiteiten- een verklaring uit waarin werd ingegaan op het feit waarom Bestek '81 niet werkt. Naast de reacties van de Fakulteit op Bestek '81, geven we in onderstaand artikel een aantal belangrijke passages uit deze verklaring.

De verklaring van bijna 100 economen is bedoeld om vanuit wetenschappelijk oogpunt kritiek te leveren op Bestek '81. De verklaring start met een aantal tal opmerkingen over de huidige economische situatie:

.....Het herstel van de conjunctuur en de productie in de afgelopen jaren, gekenmerkt door een beperkte economische groei en tegelijk door een belangrijke toename van de rendementen, bracht geen oplossing voor de werkloosheid. Die ontwikkeling toont aan hoezeer de werkloosheid een eigenschap is van het maatschappelijk-economies stelsel waarin wij leven, het kapitalisme....
...Bovendien blijkt hoe de economische politiek, die uiteindelijk gericht is op de vrije beschikkingsmacht van de ondernemers en herverdeling van inkomens in hun richting, faalt om aan een oplossing bij te dragen.

Bestek '81 vertegenwoordigt die koers bij uitstek, uitgaande van de doelstellingen om door een periode van aanpassingen de concerns versterkt uit de strijd te doen komen. Daaraan maakt men de belangen van de mensen ondergeschikt, door aantasting van sociale uitkeringen, druk op de lonen en bezuinigingen op gemeenschapsvoorzieningen. Alleen de defensie-uitgaven worden verhoogd.

Noch vanuit sociaal, noch vanuit wetenschappelijk oogpunt is dit beleid te verdedigen. De theorieën die matiging aanprijzen als de oplossing voor de werkloosheid zijn op een échec uit-

gelopen. Er zijn daarentegen zinnvolle mogelijkheden om de gevolgen van de economische problemen en crisisverschijnselen tegemoet te treden, uitgaande van strijd van de bevolking voor sociale verbeteringen, werk en verandering van de structuur van de maatschappij. Als economen willen wij ons hier in het bijzonder uitspreken over de argumenten en redeneringen die telkens naar voren worden gebracht

om specifieke maatregelen van Bestek '81 te legitimeren. Daartoe behoren vooral de winst wordt werk theorie, de theorie van de structureel te hoge arbeidskosten en de draagvlakredenering op die punten wordt in het onderstaande dan ook nader ingegaan. Want hier worden verbanden gelegd tussen matiging en bevordering van werkgelegenheid die een onjuist beeld van het functioneren van de economie geven.

ARGUMENTEN

Na een schets van een serie argumenten, die gehanteerd worden om Bestek '81 te verdedigen stelt de verklaring:

.....
... Matiging en bezuiniging enerzijds en subsidiering van ondernemingen anderzijds worden veelvuldig door economen bepleit met een verwijzing naar verbetering van de concurrentie positie en versterking van het draagvlak en het rendement in de marktsector, als enige remedie tegen de werkloosheid. Een beroep op de 'logica' van het kapitalisme om de kwalen ervan te bestrijden!

In de kring van economen manifesteerde zich echter ook andere stromingen. Er was kritiek op de arbeidskostentheorie van het Centraal Planburo, die ernstige twijfel aan het gehalte van deze analyse wekte; een kritiek die door velen werd gedragen.

In de traditionele macro-economische theorieën die het regeringsbeleid en Bestek '81 ondersteunen blijven voort wezenlijke elementen van de realiteit buiten beschouwing.

-De geconcentreerde macht van een gering aantal grote concerns en de invloed daarvan op de economie, op de beslissingen over productie, investeringen en werkgelegenheid;

-De betekenis van de handhaving van de koopkracht van de bevolking, van zowe lonen als de sociale uitkeringen, ook al moest de erkenning van deze factor veld winnen;

-De invloed van grote technologische veranderingen in het productieproces, die de aard van de investeringen in arbeidsbesparende richting sturen;

-De betekenis van grote verschillen in de problemen waarmee afzonderlijke bedrijfstakken en sectoren van de economie geconfronteerd worden.

Ook door deze factoren wordt de stelling dat matiging de werkloosheid kan bestrijden ondergraven, en worden grote beperkingen gesteld aan het globale economische beleid.

WINST / WERK

De duidelijkste weerspreking van de vooral door ondernemersorganisaties gepropageerde stelling, dat rendementsherstel welzijn en werk zouden bevorderen, ligt in de feitelijke ontwikkeling van de afgelopen jaren.

Macro-economisch daalde de arbeidsinkomensquote tot het peil van 1970. mensquote tot het peil van 1970. Bij 76 grote ondernemingen steeg het peil van de netto winst in 1977 tot aanmerkelijk boven het gemiddelde van de daaraan voorafgaande jaren. Waar concerns van de matiging konden profiteren, en dat was over een breed scala het geval, bleek van meer werkgelegenheid geen sprake. Ook in de zakelijke dienstverlening, zoals in het bank- en verzekeringswezen waar een hoog winstpeil wordt gerealiseerd, keert de ontwikkeling van de werkgelegenheid zich in ongunstige richting. Het totaalbeeld van de economie vertoont dan ook dezelfde trekken. Meer winst, rente en huur behoeft niet in vergelijkbare mate tot meer investeringen te leiden. Voor belegging in gebouwen, grondstoffen en waardepapieren, voor opzetting en financiering van talrijke overnames van bestaande ondernemingen en fusies wordt de toegenomen winst in belangrijke mate aangewend. Ook de kapitaalexport dient in dit verband te worden genoemd. Deze bedragen zo ongeveer vier miljard per jaar. Meer winst is zeker zo hard nodig als meer bestedingen, wordt vaak gezegd. Maar het behalen van meer winst ten koste van de koopkracht van de lonen en andere inkomens van niet-bezitters, komt in tegenspraak met een voldoende uitbreiding van de bestedingen. De investeringen die plaatsvinden, zijn in belangrijke mate gericht op het vervangen van produktieinstallaties met arbeidsbesparing als oogmerk. De stelling dat meer winst leidt tot meer werk moet worden verworpen. Veel eerder is de huidige werkloosheid een gevolg van een op winst gebaseerde economie.

EXPORT

De (reële) loonkosten kregen door het CPB een vrijwel unieke verantwoordelijkheid toegeschoven voor de uitstoot van arbeidskrachten door het verouder raken van machines en productiemethoden. Het was deze veronderstelde relatie, die leidde tot de met steeds wisselende cijfers ingevulde bewering

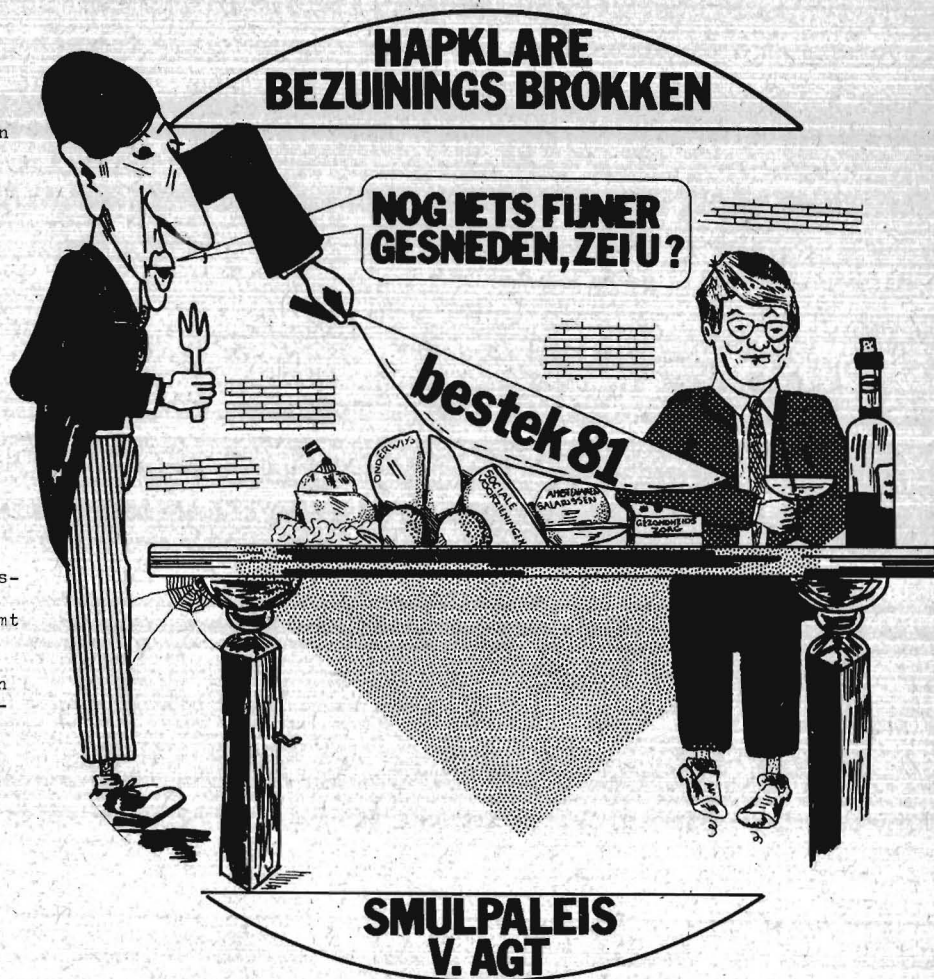
"zoveel loonstijging is zoveel werklozen erbij". Van de voorspelde arbeidsplaatsen, die uit matiging zouden voortvloeiën kwam niets terecht. Een mislukking, waarvoor tegenvallende omstandigheden en van buitenaf geen verklaring konden bieden. Ook het CPB moest tenslotte althans verbaal toegeven, dat binnenlandse bestedingen van meer betekenis zijn, dan eerder werd verondersteld en moest tenslotte voor de tegenvallende exportontwikkeling een andere verklaring dan de loonkostenontwikkeling geven: de eenzijdigheid van het export-

pakket van de grote concerns (te veel massagoederen en te weinig verwerkte eindproducten) en de eenzijdige geografische oriëntatie op de EEG-landen spelen een rol.

DRAAGVLAK

Gedurig wordt de collectieve sector uitgespeeld tegen de veronderstelde noodzaak de zogenoemde marktsector meer ruimte te verschaffen. Dit argument wordt gehanteerd tegen een direct optreden van de overheid om meer werk te creëren. Volgens Bestek '81 zou het niet gewenst zijn de werkgelegenheid bij de overheid zelf te stimuleren. Ook wordt een verdere sturing van de economie in beginsel door de regering afgewezen.

Het functioneren van het particuliere bedrijfsleven maakt eveneens in toenemende mate overheidsvoorzieningen nodig op het vlak van infrastructuur wetenschap, gezondheidszorg e.a. Door bezuinigingen op voorzieningen van de kollektieve sektor wordt het draagvlak niet verbreed. Bestek '81 miskent de betekenis van deze voorzieningen en de economische noodzaak van goed onderwijs, onderzoek, openbaarvervoer en van ondersteuning van de koopkracht van de bevolking.

DIAGNOSE

Er zijn talloze behoeften, waarin voorzien moet worden door de overheid omdat de marktsector dit niet doet; behoeften in de consumptieve sfeer, maar ook voorzieningen ten behoeve van productie en verkeer, onderwijs, wetenschap en techniek, gezondheidszorg etc. De oorzaak van die uitbreiding van behoeften ligt in de vermaatschappelijking van de productie en de toenemende ruimtelijke, organisatorische en economische interactie van productieprocessen. Het marktmechanisme, waarin de concurrentie van enkele grote concerns de doorslag geeft, is niet in staat maatschappelijke criteria en overwegingen tot gelding te brengen als het gaat om werkgelegenheid, milieu en consequenties van op particulier belang afgestemde beslissingen.

De hardnekkigheid van stagnatie, werkloosheid en monetaire onevenwichtigheden toont aan, dat er een andere problematiek aan de orde is dan te hoge loonkosten. Het gaat om consequenties van tegenstrijdigheden, die aan het maatschappelijke stelsel eigen zijn. Disproporties tussen kapitaalakkumulatie en arbeidspotentieel, tussen produktiviteit en koopkracht, tussen groeiende macht van weinig concerns en afhankelijkheid van kleine producenten.

Deze onevenwichtigheden uiteten zich in werkloosheid door onbenutte produktiekapaciteit, door een snel veranderende vraag naar arbeid die niet aangepast is bij de vaardigheden van de werknemers, en door de ongelijkmatige spreiding van bedrijven over regio's.

Deze problemen te lijf gaan met het recept van de matiging van de inkomens van de mensen en bezuinigingen op voorzieningen mag dan de winsten bevorderen, het biedt geen enkele concrete oplossing. Integendeel moet gezegd worden, dat de inkomensmatiging in strijd komt met de noodzaak de bestedingen op peil te houden en niet te rijmen is met een doeltreffende bestrijding van de werkloosheid.

De bezuinigingen, waarvan de opbrengst wordt doorgegeven aan de ondernemingen in de vorm van subsidies en lastenverlichting blijken te leiden tot een bevoordeling van de meest kapitaalcrachtige onder hen. Het matigingsbeleid heeft de winsten en het optimisme van de ondernemers bevorderd. Het gaat eveneens gepaard met een onverantwoorde uitbreiding van de defensieve uitgaven. Het geeft echter voor de bestrijding van de werkloosheid niets opgeleverd.

ANDER BELEID NODIG

In de beweging en de strijd tegen het regeringsbeleid is een veelheid aan alternatieven naar voren gekomen, geformuleerd door werkers in de bedrijven, in staalindustrie en scheepsbouw, in de metaalindustrie en in de bouw, door vakorganisaties in het onderwijs, door jongeren- en vrouwenorganisaties, belangengroepen van werklozen, sociaalgesteunden en uit verschillende sectoren. Die alternatieven behelzen handhaving van de koopkracht van lonen en sociale uitkeringen, verkorting van de arbeidstijd en vervroegde pensionering, actief optreden van de overheid om werkgelegenheid tot stand te brengen, meer zeggenschap en controle van de werknemers op beslissingen in de ondernemingen, beperking van kapitaalexport.

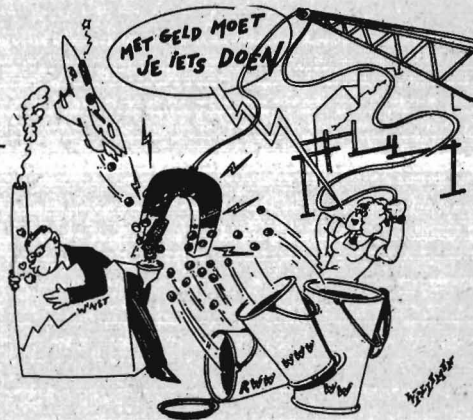
Door een andere politiek, gebaseerd op de eisen en alternatieven, die in de strijd tegen Bestek '81 ontwikkeld worden en zijn, kunnen de gevolgen van crisis en stagnatie worden bestreden langs een weg, die perspectief biedt op maatschappelijke vooruitgang.

(samenvatting van de
"ekonomen-verklaring,
PdV)

BESTEK: ONZEKERE KAART

OM OP TE SPELEN

- 1) Is de hogere groei van de produktie in de jaren zeventig begonnen met de recessie van 71/72 door voornamelijk een inzinking in de bedrijfs- en overheidsinvesteringen en werd het voorspoedig herstel in 1973 afgebroken door de grondstoffencrisis met een echte depressie in 74/75; daarna zijn er slechts incidentele herstelverschijnselen: in '76 de uitvoer en in '77 de investeringen.
- 2) Het te voeren overheidsbeleid wordt ontleend aan de situatie sinds '74. Sinds die tijd blijft onze uitvoerstijging achter bij die van de wereldhandel. Procentueel ongeveer evenveel als het decennium er vóór het positieve verschil bedroeg. Dit is het gevolg van de waardestijging van de gulden en misschien van de "oliegevoeligheid" van voor ons belangrijke exporterende bedrijfstakken als chemie en aardolie. De wereldhandel zelf is echter ook veel minder gestegen tengevolge van de geweldige stijging van de grondstofprijzen en de wisselkoersaanpassingen. Voeg hier aan toe de minder "begrijpelijke" daling van het volume van de investeringen in de woningbouw en de materiële overheidsbestedingen, tesamen met 1,5% over de periode 74/78 en het mag niet verwonderlijk zijn dat ook de bedrijfsinvesteringen geen florissant beeld te zien geven. Dat de absolute nulgroei niet bereikt is ligt voornamelijk aan het stijgingspercentage van de particuliere consumptie. Gegeven de ongunstige inkomensontwikkeling geeft het CEP 79 als mogelijke verklaring hiervoor de opgetreden inkomensherverdeling naast de ruimere kredietontneming.
- 4) Loonmatiging, een zekere herherverdeling van inkomen (van looninkomen naar overig inkomen) en beperking van consumptief krediet zullen echter de komende jaren ook de particuliere consumptie aantasten. Al wordt daarmee nog zoveel ruimte op de kapitaalmarkt geschapen, een sterke opbloei van de bedrijfsinvesteringen valt er niet van te verwachten. De overige binnenlandse bestedingen worden immers bewust beperkt. De overgebleven bestedingscomponent waar het allemaal van moet komen is de uitvoer. Deze hoedsten van het overheidsbeleid is echter een onzekere kaart om op te spelen. Een onzekere grondstoffenmarkt en wisselkoersverhoudingen en het ontbreken van handelsliberaliserende impulsen maken het twijfelachtig of de Nederlandse uitvoer gedurende de komende jaren wel met een procent of tien kan stijgen.

VERRASSEND

- 3) In het licht van het bovenstaande is het voorgestane overheidsbeleid verrassend te noemen: loonmatiging, benierking van de overheidsuitgaven de overdrachtsinkomens en de consumptie. Tot 1974 kan men op grond van het jaargangenmodel bij volledige bezetting van de (fictieve) kapitaalgoederenvoorraad en toenemende werkloosheid aan een beleid gericht op benierking van de loonstijging en sociale lasten een zekere logika niet ontzeggen. Na 1974 wordt dat moeilijker. Het argument voor dit beleid wordt nu dan ook vooral ontleend aan de noodzaak tot verbetering van onze concurrentiepositie op de exportmarkt. De appreciatie van de gulden moet goedge maakt worden door -bij de konkurrenten- achterblijvende reële loonkostenstijgingen.

- 5) In het meest gunstige geval zal de produktie de komende jaren bij dit beleid met enkele procenten per jaar stijgen. Bij stagnatie in de wereldhandel zal er wellicht een reële inkomensdaling optreden. Bestek '81 doet hier weinig aan toe of af. Wat minstens nodig was geweest in de jaren van de sterke exportoverschotten (zeg vanaf '75), was stimulering van de binnenlandse bestedingen (vergelijk Japan en West-Duitsland) al dan niet gecombineerd met een inkomens- en prijs-politiek. Met een toenemend tekort op de handelsbalans zullen we die kans niet meer krijgen.

Literatuur: CEP 79, Kerncijfers en blz. 75-78.

Chris van der Vegt
(wet. medewerker SEO)

EKONOMEN TEGEN BESTEK

VAN DE BAAN MOET

VAN DE REGEN IN DE DRUP

Nog even de tanden op elkaar en het is gebeurd; dat is het advies van Van Agt/Wiegel. We zullen met zijn allen nog wat pijn moeten lijden om de problemen op te lossen: de werkloosheid, de betalingsbalansproblemen, het energievraagstuk. Op 1 juli a.s. is het weer aan de orde, voor de uitkeringen, voor de ambtenaren, voor de trendvolgers. De veronderstelling dat de inkomensmatiging het middel is voor alle kwalen tegelijk wordt veel gehoord, het is de 'deskundigen mening'. Maar met de herhaling daarvan is het beter gesteld dan met de onderbouwing.

Met verdere loonkostenmatiging, in welke vorm dan ook, valt alles netjes op zijn plaats. Kijk maar naar de spoorboekjes van het CPB, bijvoorbeeld. Alle wijzers staan dan op herstel - van de werkgelegenheid, van de export, het financieringstekort en van de rendementen natuurlijk. Het laatste klopt wel. Maar de rest? Dat daar niet veel van te zien is, valt dan weer te verklaren uit de tegenvallers en de tekortschietende matiging. Dat is dan de deskundigen mening als perpetuum mobile. Er is natuurlijk ook de mening dat inkomensmatiging wel nodig is maar niet voldoende. Als het verschil tussen nodig en voldoende echter zo weinig uit de verf komt lijkt dit meer op een wat akelige tussenmenging.

WIE PROFITEREN

Een beleid dat helemaal stoelt op inkomensbeperking, zoals Bestek '81, en dat zo zichtbaar faalt om de werkloosheid op te lossen, dat zo bruut tegen de belangen van de mensen ingaat, dat zoveel geld over de balk smijt aan wapens, dient een ander belang: dat van de concerns en de banken, die hun winsten met 20, 25 procent of meer zien toenemen. Matigen 'met zijn allen' gaat niet op. Juist als je van de redenering uitgaat dat de koek nu eenmaal niet groter (maar ook niet kleiner) is dan hij is, moet er van de matiging tenminste één groep profiteren.

Het verzet tegen deze Bestek-politiek neemt toe. Veel mensen willen niet meer met de tanden op elkaar zitten, maar van zich afbijten. De landelijke manifestatie op zaterdag 23 juni onder het motto "Bestek '81 moet van de baan" kan en moet een unieke uiting worden van die afwijzing, én van de alternatieve opvattingen die leven over het sociaal-economisch beleid.

Boe Thio
(macro)

ONBEZORGDE OUDE DAG

Over enige maanden vord ik 65 jaar. Na 51 jaar gewerkt te hebben, meen ik recht te hebben op een onbezorgde oude dag, welke nu bedreigd wordt door de voorgestelde bezuinigingen van de regering van Agt/Wiegel.

U vraagt mij waarom ik tegen Bestek ben. Omdat de voorgestelde bezuiniging niet zal worden gebruikt voor onder andere:

- niet voor de sociale uitkeringen
- niet voor de scheepsbouw
- niet voor de gezondheidszorg
- niet voor de woningbouw
- niet voor het oplossen van de werkloosheid

maar wel voor verhoging van de bewapeningslasten,

de winsten van de multinationale ondernemingen onder andere Philips, Akzo Shell, de grote banken etc. die dat geld gebruiken, niet om de werkgelegenheid te verbeteren, maar om de technische apparatuur zodanig te perfectioneren waardoor er nog meer mensen ontslagen zullen worden. Ook worden de winsten gebruikt voor projecten in de derde wereld landen (waar de lonen lager liggen dan in Nederland) die alleen maar tot hogere winsten van de concerns leiden.

Daarom ben ik tegen Bestek '81.

van Asselt
(t.a.s.)

SLECHTE ANALYSE

SLECHT BELEID

De afgang van Bestek '81 heeft minister-president Van Agt nu zelf toegegeven. Het hoofddoel, het terugbrengen van de werkloosheid tot 150.000 man, zal niet worden gerealiseerd. Het nevensdoel, het maximaliseren van de politieke steun voor de VVD-CDA-coalitie, evenmin.

Het hoofddoel was gebaseerd op de grote, tragische misvatting dat de werkloosheid in hoofdzaak veroorzaakt wordt door de onstuimige groei van de collectieve sector. Men heeft compleet over het hoofd gezien dat in het buitenland, waar de collectieve sector veel kleiner is, juist de werkloosheid veel sneller is toegenomen. Blijkbaar is het de collectieve sector geweest, die in Nederland de bestedingen op peil heeft gehouden (namelijk de consumptieve bestedingen van de overdrachtsinkomens alsmede de bestedingen van de overheid) en daardoor een nog grotere ramp heeft voorkómen.

Het nevensdoel van Bestek '81 was gebaseerd op de minstens even tragische misvatting dat kiezers kunnen worden gewonnen door de meerderheid in de waten te leggen en alle lasten op de schouders van minderheden te leggen. Niet de modale arbeider, maar uitsluitend de ambtenaren en de trekkers van sociale uiteringen moesten in Bestek '81 het gelag betalen. Het leek een slimme zet, maar toch gebeurde er precies wat de economische theorie van de politieke besluitvorming had voorspeld: de sterke electorale machtspositie van zwaar getroffen minderheden dwingt uiteindelijk de centrumpartijen om, puur uit lijfsbehoud, daadwerkelijk voor de belangen van minderheden op te komen en Bestek '81 te deponeren op de schroothoop van al die na-oorlogse politieke miskenen, die niet gebaseerd waren op een behoorlijke analyse van de maatschappelijke werkelijkheid.

J. van den Doel.

BESTEK '81 =

RENDEMENTSVERHOGING

Bestek '81, dat is politiek en economie ineen. Het kabinet van Agt is het resultaat van verkiezingen en daaropvolgend partij-overleg. Zij mogen nu dus voorstellen hoe het in ons land verder moet. Hun voorstel heet Bestek '81. Dit regeerprogramma gaat uit van, en streeft naar, een bepaalde sociaal-economische ordening. In onderstaand schema wordt een globaal en abstract overzicht gegeven van een aantal ideaal-typische maatschappij-vormen.

Dit soort gegevens stellen randvoorwaarden- ook nu is weer de onzekerheid: in hoeverre?- aan de vrijheid van handelen. De hierboven gekarakteriseerde vormen van onzekerheid maken dat ik het moeilijk vind een ondubbelzinnig oordeel te vellen over Bestek '81. Toch zal ik hieronder proberen aan te geven wat ik van dit programma vind.

allocatiemechanisme	markt				centrale planning			
	collectief		privaat		collectief		privaat	
eigendom van productiemiddelen	collectief		privaat		collectief		privaat	
politieke structuur	democratie	dictatuur	democratie	dictatuur	dem.	dic.	dem.	dic.

In werkelijkheid doet geen van deze acht combinaties zich voor, maar is er altijd sprake van een mengvorm van elk van de drie genoemde. Er zijn wel meer criteria te bedenken.

In Bestek '81 wordt de markt geaccentueerd ten opzichte van centrale planning, en de private eigendom van productiemiddelen ten opzichte van de collectieve eigendom daarvan. Het benadrukken van de markt als allocatiemiddel betekent verder een afname van het gewicht van de politieke structuur.

Stel nu dat we precies zouden weten wat de implicaties zijn van marktmechanisme, centrale planning, enz. Verschillen in visie op de gewenste maatschappij-ordening zijn dan terug te voeren op verschillen in doelstellingen of belangen. Wanneer we echter geen volledige kennis hebben van deze implicaties, - en dat is de praktijk van vandaag- dan kunnen verschillen van mening niet alleen het gevolg zijn van verschillende doelstellingen, maar ook van verschillende opvattingen omtrent de implicaties van het marktmechanisme, collectieve eigendom van productiemiddelen, democratie, enz. In dit geval doet zich ook de - politiek vaak aantrekkelijke- mogelijkheid voor om te kiezen voor een bepaalde maatschappelijke orde onder het mom van doelstelling A, terwijl het eigenlijk om doelstelling B gaat.

Naar mijn mening zijn en worden er op die manier heel wat knollen voor citroenen verkocht. Verder dient er bij de keuze van de maatschappelijke orde uiteraard rekening gehouden te worden met wat wel en niet kan. Van belang is dan de situatie zoals die op een gegeven moment gegroeid is en de ontwikkelingen die daarin plaats vinden.

Voor Nederland is speciaal van belang dat onze economie nauw vervlochten is met andere Europese economieën.

OORDEEL

Kort samengevat beoogt Bestek '81 minder werkloosheid, minder inflatie, hogere rendementen en meer investeringen. De middelen daartoe zijn in dit programma inkomensmatiging en beperking van de stijging van de collectieve lastendruk.

Ik vraag me af of alle doelstellingen even oprecht zijn. Soms heb ik de indruk dat het meer gaat om rendementsverhoging en afremming van de inflatie, dan om werkloosheidsvermindering. Verder twijfel ik aan de zin van een automatische relatie 'meer-winst-meer-werk'.

Toch betekent dat niet dat ik Bestek '81 integraal verwerp. Ik ben namelijk van mening dat er op korte termijn slechts smalle marges bestaan ten aanzien van wijzigingen in de maatschappelijke orde. De reden hiervan is naar mijn mening niet alleen gelegen in de reeds genoemde internationale vervlechting van onze economie, maar ook in de politieke stellingname van de meerderheid van de Nederlandse bevolking, al moet ik voor wat dit laatste betreft aantekenen dat dit een gevaarlijke redenering is. De mensen willen namelijk vaak iets niet omdat ze denken dat het niet kan. Wanneer we dan vervolgens stellen dat iets niet kan, omdat de mensen het niet willen, dan zitten we in een circelredenering. (Denk in dit verband aan de leus van de Parijse mei-revolutie: l'Imagination ou pouvoir) Deze opvatting (van de smalle marges)

vervolg op pag. 18

EKONOMEN TEGEN BESTEK

EMANCIPATIE

Bestek '81 is strijdig met de regeringsverklaring waarin de regering zegt "een doelbewust emancipatiebeleid te voeren als geïntegreerd onderdeel van het algemene beleid". Strijdig omdat in Bestek '81 een aantal maatregelen worden aangekondigd of juist nagelaten waardoor de positie van de vrouwen slechter dreigt te worden.

- De regering wil een studie in gang zetten naar de mogelijkheid tot invoering van een kostwinnersbegrip in de inkomensdervingsverzekeringen te komen. Daarmee zou de status van de man als kostwinner worden vergroot in plaats van verkleind. Het lijkt echter kwestieus dat deze studie er toe zal leiden dat het kostwinnersbegrip zal worden uitgebreid omdat zulks in strijd lijkt met de inmiddels door de E.C. aangenomen derde richtlijn "inzake gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van sociale zekerheid".

- Bestek '81 kondigt geen bijzondere maatregelen aan om de vrouwenwerkloosheid, die bijna twee maal zo hoog is als die van mannen, te bestrijden. De aangekondigde verscherping van de verplichting tot passende scholing voor werklozen en invaliden zal, gegeven de geringe mogelijkheden tot herscholing van vrouwen, werken ten detrimente van vrouwen. De in Bestek genoemde Centra voor Vakopleiding

en het leerlingen-stelsel zijn immers juist sterk op mannen gericht. Het subsidiëren van verplaatsingskosten om de regionale discrepantie tussen vraag en aanbod van arbeid te verminderen, heeft voor vrouwen een averechtse uitwerking: vrouwen zijn immers meer dan mannen gebonden aan de woonplaats van de wederhelft. Verscherping van het begrip "passende arbeid" in deze zin vergroot de kans op werkloosheid voor vrouwen.

- Bestek '81 stimuleert in het bijzonder herverdeling van arbeid door vervroegde uittreding, terwijl bekend is dat de emancipatie-beweging verkorting van de arbeidsdag voor iedereen wil omdat deze gelegenheid biedt het onbetaalde werk binnenshuis en het betaalde werk buitenshuis eerlijker tussen mannen en vrouwen te verdelen.

- De bezuinigingen die Bestek voorstelt in de gezondheidszorg, het onderwijs en de gezinsverzorging, sectoren waarin relatief veel vrouwen werkzaam zijn, er toe zullen leiden dat:

- juist de werkgelegenheid in deze vrouwensectoren slechter wordt
- de vrouwen die hun baan behouden zwaarder belast zullen worden omdat de hoeveelheid werk niet minder wordt
- huisvrouwen een zwaardere taak krijgen omdat de huisvrouw onbetaald zal inspringen bij verkorte ziekenhuisopname, minder bejaardenverzorging en een groter beroep op moeders bij kleuterbasis- en voortgezet onderwijs
- het werk voor vrouwen moeilijker in plaats van gemakkelijker wordt het werk binnenshuis en buitenshuis te combineren.

Marga Bruyn-Hundt
(macro)

EKONOMEN TEGEN BESTEK

ONDERWIJS

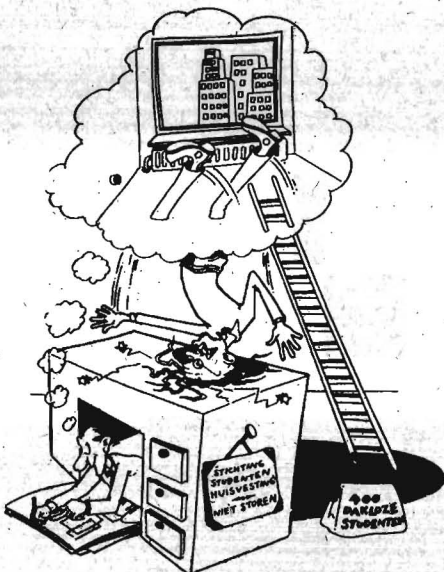
Het kabinet van Agt wil, blijkens Bestek '81, bezuinigen op de kollektieve uitgaven: zoals de sociale uitkeringen, de gezondheidszorg, welzijnswerk, cultuur, recreatie en onderwijs waardoor vooral de lage

inkomensgroepen getroffen zullen worden waartoe bijna alle studenten behoren. De rechtstreekse bezuinigingen ten aanzien van het wetenschappelijk onderwijs leiden daarnaast nog tot een aantal onaangenaamheden. Staatssecretaris Klein uit het kabinet den Uyl had ook al bezuinigingsplannen, maar hij bleef ten minste af van de studentenvoorzieningen zoals CREA, studentenhuusvesting (de dienstverlening), mensae, studentenarts, -psycholoog, -dekaan). Hij zou zijn begroting kloppend maken via het onttrekken van gelden bij de hogere inkomensgroepen. Wat betekenen de 590 miljoen gulden ombuigingen en de 200 miljoen gulden voor nieuw onderwijsbeleid nu voor de Universiteit van Amsterdam en met name voor de economische Faculteit?

Ongeveer 158 arbeidsplaatsen zullen niet herbezet kunnen worden door het wetenschappelijk en technisch personeel, terwijl daarentegen de studentenaantallen voorlopig alleen maar zullen toenemen (tot aan 1983 met 15%). De Faculteit zal genoodzaakt zijn te kiezen voor minder arbeidsintensieve onderwijsvormen, zoals hoorcolleges in plaats van werkgroepen, hetgeen grote groepen en nog minder collegeuren met zich zal brengen, waarmee de universitaire opleiding economie helemaal zal worden tot een volwaardige schrift-

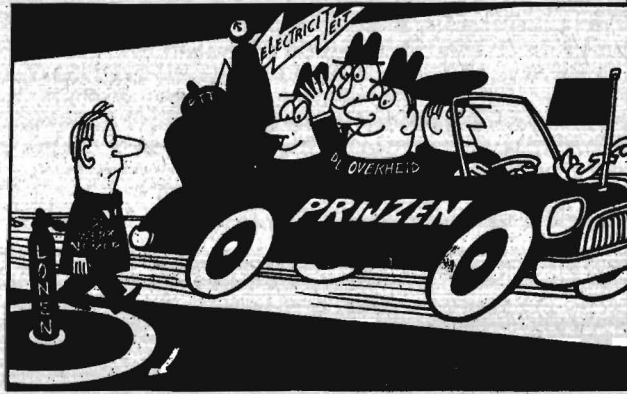
lijke cursus. Van individuele begeleiding en verbetering van de informatie-overdracht zal weinig sprake kunnen zijn, totdat de studenten wat dat betreft nog meer op elkaar aangewezen zullen zijn. Van de 200 miljoen gulden voor nieuw beleid is 8 miljoen gulden gereserveerd om de emancipatie van de vrouw in het onderwijs te bevorderen. Op de universiteiten zullen vrouwenstudies financieel gesteund worden. Het ministerie zal elke kracht die vrouwenstudies op gaat zetten voor de helft betalen. Daarnaast zal er een speciale leerstoel komen voor emancipatievraagstukken. Bij economie was men wat dat betreft al revolutionair bezig... de vrouwenstudies waren er wel maar de vrouwen nog niet. De volgende stap is nu om de studentes bij politikologie en sociologie en meisjes op de middelbare school naar economie te lokken. Uit deze maatregelen, vorige maand aangekondigd door minister Pais en staatssecretaris mev. Kraaijeveld-Wouters, blijkt dat vrouwenstudies e.d. zelfs door nogal behoudende mensen nu eindelijk serieus wordt genomen, waaruit we mogen konkluderen dat de vrouwenbeweging wel het één en ander in beweging heeft weten te brengen.

Iris Meyer
(voor de AGE lid v.d. FR)

VERLANGEN

Het herlezen van Bestek '81 heeft het verlangen ekonomo te zijn, dat bij mij op kwam toen ik Bestek voor het eerst las, gestild. Kijkend naar wat er tot nu toe van terecht is gekomen, realiseer ik me eens te meer dat beleidskonklusies die aan ekonomische gegevens verbonden worden, tastenderwijs gemaakt worden. Dat houd ik mijn nauwgezette juridische vakgenoten ook wel eens voor: pas op, ekonomisch beleid is vaak meer proberen dan zeker weten. Toen Halberstadt de Klerk voor de televisie verweet, dat hij met zijn alternatieve plannen het land in een ongewis avontuur zou storten, heb ik zitten wachten op de repliek, dat ook met het huidige beleid een sprong in het duister genomen wordt. De dupliek was misschien, dat we beter die sprongen kunnen wagen die we al eens geprobeerd hebben, dan nieuwe (oningestudeerd) proberen. Dat lijkt toch immers nu te gebeuren. Er is al eens ingegrepen in de lonen. Het is bekend hoe de kollektieve sektor kan worden bestuurd. Dat wordt opnieuw ondernomen, maar nu door een regering die z'n heil verwacht van het bedrijfsleven en de kollektieve voorzieningen als een vliegwielt ziet. Die regering maakt zo wel van doelsindende middelen en maakt oude besturingsmethoden in één klap ouderwets. Zo kan het bijvoorbeeld gebeuren,

dat in het kleuter- en basisonderwijs leerkrachten op montessorischolen worden aangesteld, ongeacht montessori-bevoegdheden. Een werkloze telt meer dan de kwaliteit van de voorziening, die overigens volgens Bestek '81 een hoge prioriteit heeft. Onuitgevoerd blijven de plannen waar ik geïnteresseerd naar uitkijk, n.l. om de conjuncturele wetgeving door structurele te vervangen. Toch zou van wie zijn verwachting op het bedrijfsleven stelt, verwacht mogen worden dat goed te besturen, want een vrije markt verschilt van de chaos door zijn structuur.

In Bestek '81 wordt het bedrijfsleven echter met zoveel ontzag benaderd, dat ik niet geloof dat structurele wijzigingen echt beoogd worden. Ik zal dus wel te vergeefs wachten. Misschien is de "herbezuiniging van de SER" waarvan de Staatscourant spreekt in het verslag over Bestek '81, toch geen drukfout.

Guda Oly
(recht)

EKONOMEN TEGEN BESTEK

WERK VOOR LINKS

In VVD-termen is de Nederlandse situatie eenvoudig weer te geven. Voor de verkiezingen moest het roer om, erna moest het schip op woelige baren varen en tegenwoordig is het alle hens aan dek. Dat zal moeilijk gaan want de bemanning is nog steeds over de koers aan het bakkeleien. Bovendien heeft de kapitein zelf al verklaard dat het einddoel van de reis -150.000 werklozen- niet meer haalbaar is. Daarbij geeft hij -uiteraard- de schuld aan externe factoren. De energiekosten lopen te hoog op, de lonen zijn niet in de hand te houden en met de inflatie wil het ook maar niet lukken. Het komt blijkbaar nog steeds niet bij hem op dat het zogenaamde heilsplan Bestek '81 vanaf het begin al weinig kans van slagen had. De gebzigde middelen, bezuinigen op overheidsuitgaven en globale ondersteuningsmaatregelen voor het bedrijfsleven zijn vanaf het begin al zwaar bekritiseerd. Met dit soort beleid kan je slechts hopen dat er rendementsherstel optreedt en zekerheid dat dat dan ook omgezet wordt in arbeidsplaatsen is helemaal onzeker. De rival van het laissez faire principe is dan ook hopelijk een kort leven beschoren. Niet alleen werkt het plan niet, de manier waarop het verzezenlijkt moet worden is ook niet erg aantrekkelijk. Van het vo-

rige kabinet hebben ze de term inkomensmatiging overgenomen maar niet de filosofie die daar achter zat. In plaats van een algeheel inkomensbeleid toe te passen, gebaseerd op onderlinge solidariteit en de daarbij horende maatschappelijke veranderingen, kort men nu op sociale uitkeringen, ambtenarensalarissen en a.o.w. Dit alles zonder dat er iets

tegenoverstaat. Van de vermogensaanwasdeling, de wet op de ondernemingsraden horen we al tijden niets meer. De wet op de investeringsrekening is volledig uitgekled om over de grondpolitiek maar te zwijgen. Van gerichte plannen om via overheidsmaatregelen werk te scheppen is geen sprake. En juist de overheid kan via de kollektieve uitgaven werkgelegenheid scheppen in de dienstensektor en de bouw. Onvervulde behoeften zijn er genoeg. Nog steeds zijn er te grote klassen, te weinig peuterzalen en moet de wijkverpleging uitgebreid worden. De stadsvernieuwing die onder het vorige kabinet op gang werd gebracht dreigt ook weer op een laag pitje gezet te worden. Uitgaven worden bevroren of teruggedraaid. De stadsvernieuwing door particulieren (iets wat juist dit kabinet zou moeten aanspreken) wordt afgestopt omdat de hoogte van de subsidies is teruggedraaid. De regeling werkte zo goed dat ie te duur werd en blijkbaar wilde men dat niet.

Het motto van deze regering, bezuinigen met Bestek '81 moet daarom zo snel mogelijk worden afgestopt. Wat dat betreft is er alvast heel wat werk geschaven voor de progressieve beweging in Nederland.

Joris Teeuwisse
(kand.ass. SEO)

impliceert dat we bij het uitzetten van een koers naar herstel in grote trekken uit moeten gaan van het soort economie dat we nu hebben: een gemengde economische orde.

Wanneer ik er verder van uit ga dat de huidige problemen voor een belangrijk deel het gevolg zijn van structurele wijzigingen in de wereldeconomie waaraan de Nederlandse economie zich dient aan te passen, dan durf ik niet te beweren dat een zekere inkomensmatiging en matiging van de groei van een aantal componenten van de collectieve sector niet nodig is gedurende dit proces van herstructurering.

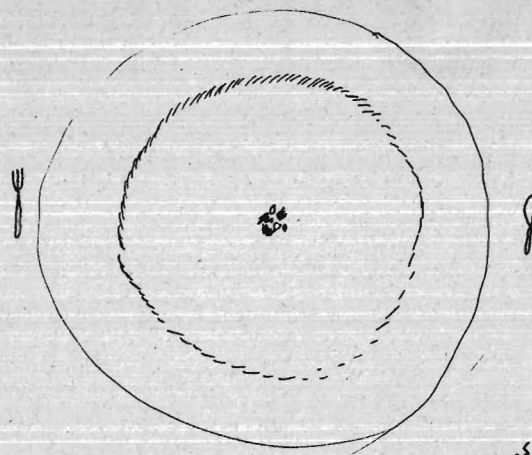
De volgende vraag is wat er met de door deze matiging vrijkomende middelen dient te gebeuren. Moeten die volledig gebruikt worden om de rendementen te verhogen en laten we het bedrijfsleven de herstructurering van de economie alleen opknappen, of dienen deze middelen door de overheid besteed te worden om de herstructurering te bevorderen?

Ik voel het meest voor een tussenoplossing, dat wil zeggen de rendementen een beetje verhogen en de rest van de middelen door de overheid te laten besteden aan maatregelen die de herstructurering bevorderen.

Dit laatste gebeurt naar mijn mening te weinig in Bestek '81.

Bij dit soort maatregelen denk ik in de eerste plaats aan het creëren van een klimaat dat economische vernieuwing stimuleert.

De laatste tijd zijn vele publikaties over het thema innovatie verschenen waarin dit soort maatregelen geanalyseerd worden.

BESTEK 81

Ik wil hier volstaan met te verwijzen naar het door TNO en SPRU (Science Policy Research Unit, University of Sussex) opgestelde rapport " The Current International Economic Climate and Policies for Technical Innovation" (1977).

Door Driehuis en Van der Zwan is een " publiek investeringsplan" bepleit om uit de economische stagnatie te komen. In het door mij voorgestelde beleidskader zou de functie van een dergelijk plan beperkt dienen te blijven tot het gedeeltelijk opvangen van de vraagtval ten gevolge van de internationale stagnatie en tot het stimuleren van innovaties door middel van overheidsopdrachten.

Ik verwacht echter weinig heil van een dergelijk plan voorzover dit beoogt de inrichting van onze economie te beïnvloeden via ordening en socialisatie van de vraag.

Naar mijn mening is in de huidige politieke structuur de overheid veel te zeer blootgesteld aan de invloed van verschillende belangengroeperingen om een onafhankelijk beleid te kunnen voeren. Bovendien heb ik onvoldoende vertrouwen in het vermogen van de overheid om bekwaam en slagvaardig in te spelen op de gewijzigde economische structuur. En dat is nu eenmaal nodig.

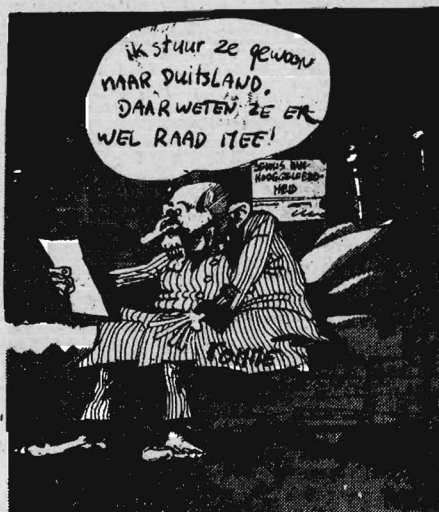
Drs. G.J. Schotsman

onder de 14 jaar en van meisjes onder de 15 jaar (katholieke gezinsideologie!) verbieden. Alle jonge werklozen dienden geregistreerd te worden en vervolgens naar werkkampen gestuurd te worden. Voor het niet doorgaan van dit plan is van beslissende invloed geweest, dat de verzuiling aangetast werd.

ANDER BELEID ?

De centrale vraag is of de Nederlandse regering in de jaren dertig een andere koers had kunnen varen. De Rooy meent, dat de regering weinig beleidsalternatieven had. De theorieën van Keynes, hoewel in die tijd reeds ontwikkeld, werden vóór 1945 nergens in praktijk gebracht. Bovendien was de crisis meer van structurele dan van conjuncturele aard.

Een oplossing van de economische problematiek, zoals die nagestreefd werd in de toenmalige totalitaire systemen van Hitler-Duitsland en de Sovjet-Unie, stuitte op sterke weerstand. Pogingen van Romme om een soort "Arbeidsdienst" voor jongeren in te voeren, alsmede om een blanco-volmacht van het parlement te krijgen, liepen stuk op een alom aanwezige vrees voor een te grote staatsmacht.

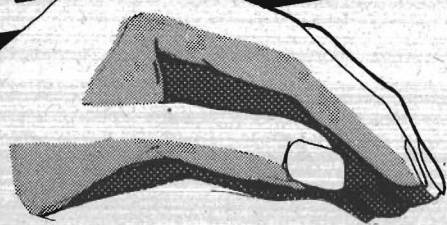
ZUILEN

Dat er ondanks een grote sociale instabiliteit geen sprake is geweest van een politieke chaos, kan volgens de Rooy het beste verklaard worden uit de sterke economische belangenorganisaties. Groepen, die een dergelijke vertegenwoordiging ontbeerden, zoals boeren en middenstanders, hebben de zwaarste klappen moeten incasseren. Dat tegen deze achtergrond CPN (toen CPH) en NSB relatief weinig invloed konden verwerven, vond zijn oorzaak in het verzuilingssysteem. Vormden de zuilen enerzijds een waarborg voor politieke stabiliteit - het fascisme kreeg geen kans -, anderzijds viel hun een politieke starheid toe te rekenen: door zich steeds te keren tegen ingrijpende maatregelen als loonsverlagingen en verdeling van arbeid, behielden zij hun greep op hun aanhang.

BB

P. de Rooy, Werklozenzorg en werkloosheidsbestrijding 1917 - 1940, landelijk en Amsterdams beleid. Van Gennep. Prijs f 38,50

VERKIEZINGEN

Maandag 21 mei kwam de bekendmaking van de uitslag van de verkiezingen voor de nieuwe faculteitsraad.

Bij de staf traden in vergelijking met vorig jaar geen veranderingen op. Wel in de samenstelling van de fracties. De EFB keert in de nieuwe raad terug met vier zetels als vorig jaar en de PvdE heeft er, ook net als vorig jaar drie. De heer van der Staak zal in deze fractie vervangen worden door de heer Kneepkens. Bij de EFB zullen de heren Ankum, Grootenboer en Noorbergen vervangen worden door respectievelijk de heren Noortman, Van Slijpe en Frielink. De TAS-vertegenwoordigster Lydia Zijdel die jarenlang in de raad meedraaide zal opgevolgd worden door Anya Kooiman, secretaresse van de vakgroep Verkeer en Vervoer.

Over de stemmenverhouding valt op te merken dat deze in het voordeel van de PvdE is veranderd ten opzichte van het vorig jaar. Voor de cijferiaars onder onze lezers verwijzen wij naar de open omen tabellen. De opkomst bij de staf is lager dan vorig jaar, die van de TAS hoger. Ook voor de studentengeleding in de raad is er numeriek gezien niets veranderd. Het Werkgroep Akkoord haalde net als vorig jaar 2 zetels en de Aktiegroep Ekonomie vier. De stemmenverhouding ligt nu minder gunstig voor het Werkgroep Akkoord. De verminderde opkomst voor de verkiezingen komt geheel op naam van een veel geringer aantal stemmen op het Werkgroep Akkoord. Ter vergelijking: 1978 266 stemmen (42%) en in 1979 182 stemmen (32%).

De samenstelling van de studentenfracties zal behoorlijk veranderen: Voor het Werkgroep Akkoord komen twee nieuwe studenten in de raad te weten Maarten Stegwee en C. Hebly (avond). Ook bij de aktiegroep veranderd er het een en ander: Fons de Vries en Carla Mahieu komen in de raad in de plaats van Coen Teulings en Ben Sanders.

de redactie

WERKGROEP AKKOORD

De laatste verkiezingen voor de Faculteitsraad hebben een behoorlijk stemmenverlies voor het Werkgroep Akkoord opgeleverd hoewel het aantal zetels in de raad hetzelfde gebleven is.

Allerlei oorzaken zijn hiervoor te bedenken. Twee wil ik hier noemen. Het nieuwtje is er af en we hebben te weinig van ons laten horen. Dit laatste wil evenwel niet zeggen dat we stilgezeten zouden hebben het afgelopen jaar. In het verkiezingsnummer staat het een en ander vermeld. Wellicht hebben we te weinig laten merken wat we gedaan hebben. Publiciteit lijkt toch heel belangrijk. Dit blijkt ook uit het feit dat de Aktiegroep niet meer stemmen behaalde dan vorig jaar. Conclusie: een groot aantal mensen heeft niet gestemd omdat ze dachten geen vertegenwoordiging in de raad te hebben of te krijgen. Dit is een betreurenswaardige zaak en wij zullen het aanstaande raadsjaar dan ook proberen het voor een gedeelte verloren gegane vertrouwen terug te winnen. Nog steeds is het Werkgroep Akkoord een groepering in opbouw en nog steeds kunnen wij mensen gebruiken. Wil je meewerken? Neem even contact op met Tjalling Haisma Oude Schans 29E Amsterdam tel. 230944.

AKTIEGROEP

Een paar weken geleden zijn de uitslagen van de faculteitsraadverkiezingen bekend geworden. Op het eerste gezicht lijken er geen belangrijke veranderingen te zijn. Toch wil ik er een aantal kanttekeningen bij plaatsen.

STAF

De staf heeft in de raad zeven zetels te verdelen. De rechtse klup, de EFB, behield haar vier zetels. De andere en progressievere stafgroepering, de PvdE, bleef op drie zetels staan. De PvdE is de enige staffractie waar de Aktiegroep vaak mee kan samenwerken. Naast lijsttrekker Klant zal dit jaar ook Dorrestein weer terug

DE UITSLAGEN

STUDENTEN

in de raad keren. Met name met deze laatste heeft de Aktiegroep vorig jaar goed kunnen overleggen. De derde man van de PvdE is een nieuw gezicht in de raad. Kneepkens volgt van der Staak op. Op de samenwerking tussen de PvdE en de Aktiegroep zal dit waarschijnlijk een positieve uitwerking hebben, omdat de mikro-ekonomische kosten baten analyses van van der Staak vaak niet overeen kwamen met het beleid dat de Aktiegroepers wilden voeren.

TAS

Ook de TAS is volgend jaar weer vertegenwoordigd in de raad. De afgelopen vijf jaar heeft Lydia Zijdel deze plaats op een prima wijze bezet. De samenwerking tussen de TAS en de Aktiegroep is in die jaren altijd prima geweest. Helaas voor de faculteit is Lydia het dit jaar hogerop gaan zoeken en is zij dit jaar gekozen in de Universiteitsraad. Ze wordt opgevolgd door Anja Kooijman. Natuurlijk zal de samenwerking tussen de TAS en de Aktiegroep hetzelfde blijven, omdat de studenten- en TAS-belangen vaak overeen stemmen.

Ook de zetelverdeling van destudentenzetels (in totaal zes) is gelijk gebleven. Toch kan er uit de verkiezingssuitslag gekonkludeerd worden dat onze kiesklup, het werkgroep akkoord, weer op z'n retour is. Vorig jaar had deze groepering bijna een derde zetel in de raad oververd. Gelukkig is het niet zover gekomen. Dit jaar blijkt dat de Aktiegroep al weer tien procent stemmenwinst op de werkgroep behaald heeft. Helaas is dit niet genoeg.

FACULTEITSRAAD

om de vierde zetel terug te krijgen, maar wanneer deze tendens zich voortzet dan zitten we volgend jaar weer met de oude samenstelling en is het nieuwe gezicht-effect uitgewerkt. Het is tenslotte snel duidelijk geworden dat deze club niets anders is dan de twee jaar geleden vergane werkgroep. Een aantal onbegrijpelijke stemgedragingen bevestigen dit. Zo stemden zij tegen een verlenging van de studieduur (dus voor beperking van de inschrijvingsduur) voor doktoraal avondstudenten en voor de afschaffing van de wiskunde bijscholingskursus in de dagopleiding. Wanneer de werkgroep dit bedoelt met hun verkiezingsleus: Voor democratisering, maar niet ten koste van het onderwijs, dan is het duidelijk dat de studenten niets van deze club hebben te verwachten.

Genoeg over de werkgroep. De Aktiegroep zal dit jaar proberen haar verkiezingsprogramma uit te voeren. Niet alleen in de raad zal dit gebeuren, maar ook in alle facultaire commissies waar Aktiegroepers in zitten. Zij zullen hun standpunten baseren op de discussies die wij met de studenten voeren. Daarbij moet de vraag gesteld worden of het Aktiegroep-beleid wel onder grote groepen studenten bediscussieerd en bekritiseerd wordt. Uit het sterk toegenomen Aktiegroep-stemmen kan men konkluderen dat de Aktiegroep-aanhang onder studenten weer is toegenomen. Toch vind ik dat het beter kan. Veel problemen die de studenten hebben met hun studie blijven onder tafel. Veel aanmerkingen die de studenten hebben op het Aktiegroep-beleid worden niet uitgediscussieerd. Daarom is de Aktiegroep ook voor het heroprichten van de kandidaatsraad en zullen we in september moeten proberen een propedeuse en kandidaatsoverleg op te richten. In september zullen we hier nog wel de nodige aandacht aan schenken. En tenslotte nodig ik iedereen uit voor de wekelijkse Aktiegroep-vergadering (woensdagmiddag van 16.00 tot 18.00 uur). Daar moeten alle problemen aan de orde komen en daar wordt het beleid van de Aktiegroep uitgestippeld.

Clemens Lutz

UNIVERSITEITSRAAD

De uitslagen van de Universiteitsraad hebben uitgebreid in Folia Civitatis gestaan, vandaar dat we er verder geen uitgebreide aandacht aan schenken.

Voor de Aktiegroep Economen is Ernest Laane gekozen (ekonometrist).

Net als vorig jaar heeft de OBAS één zetel gehaald en de ASVA tien. Voor de TAS geleiding is Lydia Zijdel in de raad gekozen.

Opkomstpercentages faculteitsraad:

Studenten: 37,9%
TAS : 41,2%
Staf : 80,0%

Voor de opkomstpercentages van de universiteitsraad verwijzen wij weer naar Folia

Hieronder de uitslagen van de Faculteitsraadverkiezingen en de Universiteitsraad, uitgesplitst naar personen.

P.v.d.E. 35 stemmen en 3 zetels

1. J.J.Klant	12
2. A.F.M. Dorresteyn	8
3. H.H.Kneepkens	6
4. H.W. de Jong	4
5. H.D. van der Staak	3
6. R.A. Stoffel	0
7. D. Perthel	0
8. J.G. Lambooy	2

T.A.S. 19 stemmen en 1 zetel

1. Anya H.M. Kooijman	17
2. Lydia Zijdel	2

Werkgroep Akkoord 182 stemmen en 2 zetels

1. Maarten Stegwee	84
2. Ceas de Boo	19
3. C.W. Hebly	10
4. Joost Haker	8
5. Jaap de Mare	12
6. Tjalling Haisma	8
7. Pieter Beemsterboer	13
8. Hans Brinkers	4
9. C.A.S. van der Baan	0
10. Yves de Vries	3
11. Hans Kleinherenbrink	1
12. Louis Salman	4
13. Kees van den Berg	0
14. Edwin Denekamp	1
15. Kees Malherbe	9
16. Arnoud Schulte	6

Economische Faculteits Belangen
49 stemmen en 4 zetels

1. H.J. Noortman	18
2. A.R.D. van Slijpe	7
3. A.H.M. Schrama	5
4. A.B. Frielink	5
5. F.J. Noorbergen	3
6. H.F. Koster	1
7. E. Dirksen	2
8. A.J. Butter	0
9. A. van den Bergh	2
10. N. Cohen	1
11. J.G. Odink	1
12. F.T.M. Klijn	1
13. L.A. Ankum	2

Aktiegroep Economen
387 stemmen en 4 zetels

1. Clemens Lutz	178
2. Iris Meyer	75
3. Carla Mahieu	26
4. Fons de Vries	12
5. Ben Sanders	19
6. Coen Teulings	15
7. Gert Grift	2
8. Ingo Eikman	4
9. Albert Soer	2
10. Bep Havenith	6
11. Rik Hindriks	2
12. Robert Beekman	3
13. Bert van Leeuwen	8
14. Jan Blom	6
15. Dick van Nes	3
16. Hans Recourt	0
17. Ruud Bos	2
18. Pieter Essen	7
19. Paul Bloemendaal	2
20. Han van Wijk	1
21. Frank Brink	3
22. Piet de Vrije	2
23. Maarten Veraart	1
24. Ferd Crone	8

CORDON BLEU

door losgeklopt ei waaraan wat zout en peper is toegevoegd en daarna door goed droog en zeer fijn paneermeel. Bak de koteletten in hete boter en olie aan beiden zijden bruin en krokant, draai het vuur wat lager en laat ze even doorbakken tot de koteletten ook van binnen gaar zijn en de kaas gesmolten is. Dien ze onmiddellijk op met parten citroen, gebakken aardappelen en jonge groenten.

De naam "Cordon Bleu" is afkomstig van de Orde van de Heilige Geest, die in het jaar 1578 werd gecreeerd door de Franse koning Henri III, met het doel om zich heen een schare getrouwen te vormen voor de strijd tegen de Ligue. Het onderscheidingsteken van deze orde bestond uit een blauw lint. Aangezien alleen heel belangrijke personages lid van deze exclusieve orde werden, kreeg de aanduiding "cordon bleu" al gauw de betekenis van een uitzonderlijk persoon. Merkw aardigerwijze en voor een land als Frankrijk wel typerend, is langzamerhand deze respectvolle benaming uitsluitend gebruikt voor zeer goede koks en kooksters.

Benodigheden: 4 koteletten (varkens-, kalfs-), zout, peper, 4 plakken gekookte ham, 4 plakken Gruyère kaas, bloem, losgeklopt ei, paneermeel, 50 gr boter, eetlepel olie.

Bereidingswijze: Snijd de koteletten horizontaal in tot op het been en leg er een plak ham zonder vet en een plak Gruyèrekaas in. Klap de koteletten dicht en snijd overtollige ham en kaas weg. Naai de koteletten met een stopnaald en een dun touwtje dicht met een paar steken. Haal ze door het bloem en klop het overtollige bloem eraf. Vervolgens

ORATIE JOËLS

Professor Joëls behaalde in 1951 het accountantsdiploma van het Nederlands Instituut van Accountants. Na 10 jaar als zelfstandig openbaar accountant te hebben gewerkt, maakt hij thans deel uit van een grote accountantsmaatschap, waar hij werkzaam is voor de organisatiegroep. In december 1975 werd hij aan de UvA benoemd tot buitengewoon lector, begin 1978 volgde zijn benoeming als buitengewoon hoogleraar in de bestuurlijke informatieverzorging en informatietechnologie.

Enige publicaties van zijn hand zijn: De administratie in een veranderende wereld (Openbare les, 1976), Het rekeningstelsel (MAB juli 1968), medewerking verleend aan NIVRA geschrift nr. 9 Debiteuren Administratie, etc.

Besturen en Beheersen en de rol van informatieverzorging daarbij.

Dit was de titel van de rede die prof. E.J. Joëls op 14 mei heeft uitgesproken bij de openbare aanvaarding van zijn ambt als buitengewoon hoogleraar in de bestuurlijke informatieverzorging en informatietechnologie binnen de Faculteit der Economische Wetenschappen.

In zijn rede ging prof. Joëls allereerst in op het verschil tussen logistieke informatiesystemen en management informatiesystemen. Logistieke informatiesystemen produceren gegevens die nodig zijn voor het nemen van bijstuuringsmaatregelen voor afzonderlij-

ke of groepen van handelingen in het kader van primaire bedrijfsprocessen.

Management-informatiesystemen spelen vooral een rol wanneer het gaat om handelingen op het organisatorische vlak.

De hier getrokken grenzen verschillen van die welke normalitair in de literatuur getrokken worden. Prof. Joëls definieert het management-informatiesysteem als het systeem dat de informatie verzorgt die nodig is voor het besturen van een organisatie (op hoog niveau) en voor het nemen van beheersmaatregelen van organisatorische aard.

Recente ontwikkelingen in de informatietechnologie hebben het beheersen van grote tot zeer grote gegevensverzamelingen, en het opzoeken van de nodige gegevens daaruit, in belangrijke mate vergemakkelijkt.

Op grond van een beperkt onderzoek wordt twijfel uitgesproken over de in de literatuur veelal geschetste informatiepatronen in te besturen organisaties. Toch blijft het verschijnsel bestaan, dat de informatiebehoefte van het geheel van de beleidsvoering moeilijk te definiëren is, terwijl dit voor de leiding van een organisatie juist van essentieel belang is.

INFORMATIE

Een deel van de informatiebehoefte die wel formaliseerbaar is en ook wel te definie-

ren, blijkt niet altijd te voorzien. Dit betekent volgens Prof. Joëls, niet dat men zou moeten afzien van het bepalen van die informatiebehoefte: Veel is namelijk wel in kaart te brengen.

CRITERIA

Hierbij kan worden gedacht aan alles wat zich binnen buiten een organisatie voordoet, dat op enigerlei wijze in verband gebracht kan worden met de huidige en toekomstige werkgebieden van de huishouding.

Bij deze inventarisatie kan men aspecten als aard, hoeveelheid, plaats, tijd en dergelijke als criteria gebruiken. Overigens zal op dit gebied nog veel onderzoek verricht moeten worden.

Het begrip onvoorzienbaarheid werd verder nader uitgewerkt. Het gaat hierbij niet alleen om het feit of te voorzien is of een gegeven later nodig zal zijn, maar ook of kan worden voorzien hoe dit gegeven zal worden gebruikt. Ook wordt geconstateerd dat de bewaartermijn moeilijk is te bepalen.

Uit een analyse blijkt dat voor management-informatiesystemen alleen gegevens zouden moeten worden verzameld en verwerkt die: - ten behoeve van besturen en beheersen nog niet in het kader van logistieke systemen zijn verzameld en vastgelegd,

- vroeger wel waren verzameld en vastgelegd, doch voor het oorspronkelijke doel niet meer zouden hoeven worden bewaard en die - niet doelmatiger ad hoc door derden beschikbaar kunnen worden gesteld.

Dit alles onder de voorwaarde dat de leiding het nut van de beschikbare gegevens groter acht dan de kosten die ervoor moeten worden gemaakt.

Aan het slot van zijn rede ging prof. Joëls nader in op retrievalssystemen, die voor de ontsluiting van de systemen zorg moeten dragen.

TH

WEWI

Aanleiding tot dit schrijven is het in gebruik nemen van de vitrine van Brinkman in de kantine voor publicaties van de Wetenschapswinkel, (hierna steeds aangeduid met Wewi).

In deze vitrine zullen vragen worden opgehangen, die een duidelijk economisch karakter hebben. Studenten en/of docenten kunnen dan deze vragen gaan beantwoorden. Zo kan een kandidaatsstudent een paper schrijven over een van de probleemstellingen van een klant.

In september start er bovendien een themagroep, waarin doctoraal- en kandidaatsstudenten zitting zullen nemen. Zij zal als onderwerp jeugdwerkloosheid kiezen. Het is niet de bedoeling dat het bij dit thema blijft. Op deze manier kunnen de vragen, zoals ze bij de Wewi gesteld zijn, er toe bij dragen dat er andere onderwijsvormen kunnen worden opgezet.

Behalve deze twee Wewi-activiteiten is het de bedoeling dat er soort van Wewi-commissie gaat opereren naar het model van de juridische faculteit. Dit houdt in dat zeg maar economische vragen direct worden doorgespeeld naar onze faculteit. Bij de juristen hebben ze zelfs een kandidaatsassistent voor dit werk. Het voordeel hiervan is dat deze medewerker nog betrekkelijk dicht bij de studenten staat en ook niet al te ver van de wetenschappelijke staf.

Het zal de lezer opgevallen zijn dat ik nog nergens de doelstellingen, het bemiddelingswerk, de klantencriteria, het wetenschappelijk kader etc. van de Wewi genoemd heb. En niet zonder reden. Al dit soort dingen staan Prima beschreven in het Wewi-jaarverslag van 77/78. Deze bundel zal dan ook vanaf juni gratis beschikbaar zijn bij de S.E.F.

VOORWAARDEN

Het Wewi-project op de economische faculteit is van betrekkelijk jonge datum. Zo is het aantal medewerkers nog zeer weinig, te weinig. Tot nog toe kwamen deze enthousiastelingen voort uit de Aktiegroep Economisten. Dit laatste is geen nood-

zakelijke voorwaarde, integendeel. Voor diegene die vinden dat er op deze faculteit plaats moet zijn voor maatschappelijk gericht onderzoek, die moeten nu hun kans grijpen. Tot slot zal ik een voorbeeld geven van een student, het kan ook een iemand van de wetenschappelijke staf zijn, die na het lezen van dit artikel ontzettend gefintresseerd raakt in het winkelwerk. Deze voorbeeldige wetenschapper loopt naar de kantine,

haalt een kop koffie en kijkt vervolgens in de etalage. Nog wilder enthousiast haalt hij of zij het gratis boekje bij de SEF. Bij de vele vragen die door de klanten zijn gesteld, vindt hij/zij een vraag van zijn/haar gading. En nu komt het er op aan. Hij/zij belt de Wewi (522417) op en vertelt welke vraag hij/zij zo graag wil beantwoorden. Het werk voor de Wewi zit er dan op, die bemiddeld tenslotte, het mooie onderzoekswerk begint.

Ik kan me zo voorstellen, dat er nog een heleboel onduidelijkheden zijn. Je kan dan de volgende wegen bewandelen:

- 1) Je spreekt de schrijver van dit artikel aan (265642)
- 2) Je belt direct naar de Wewi
- 3) Je haalt alsnog dat gratis boekje.

Frank Brink, mei 1979

STUDIE EN WERK: EEN IDEALE COMBINATIE

Na mijn kandidaatsexamen ben ik direct op zoek gegaan naar een interessante baan, waardoor ik mijn studie kon bekostigen en gelijk al een stuk waardevolle ervaring kon opdoen. Die mogelijkheid heb ik gevonden bij het internationale accountantskantoor Coopers & Lybrand Nederland. De studiefaciliteiten waren uitstekend: ik heb steeds de tijd gehad die ik nodig had voor mijn doctoraalstudie bedrijfseconomie en vervolgens mijn postdoctoraalstudie. Mijn studiekosten werden volledig vergoed.

Ik ben in totaal zes jaar bij Coopers & Lybrand en heb de functie van Manager. Dat komt ongeveer overeen met medewerker op een Nederlands kantoor. Ik ben afgestudeerd Registeraccountant en

ik heb naar mijn gevoel in een minimum van tijd een maximum aan kennis en ervaring opgedaan, mijn studie voltooid en tegelijk een behoorlijk stuk van een loopbaan afgelegd.

Ik heb voor mezelf niet de gemakkelijkste weg gekozen, maar ik had de bevrediging interessant werk te doen in een prettige omgeving. Dat is mijn studie ten goede gekomen. Het eindresultaat is erg positief en ik kan iedereen die zo'n kans krijgt aanraden hem te benutten. De toekomstmogelijkheden zijn bij Coopers & Lybrand erg goed door de groei die het kantoor de laatste jaren doormaakt. Er is grote variatie in werk. De teamgeest is goed, hetgeen bevorderd wordt doordat je elkaar na jaren hechte samenwerking goed leert kennen.

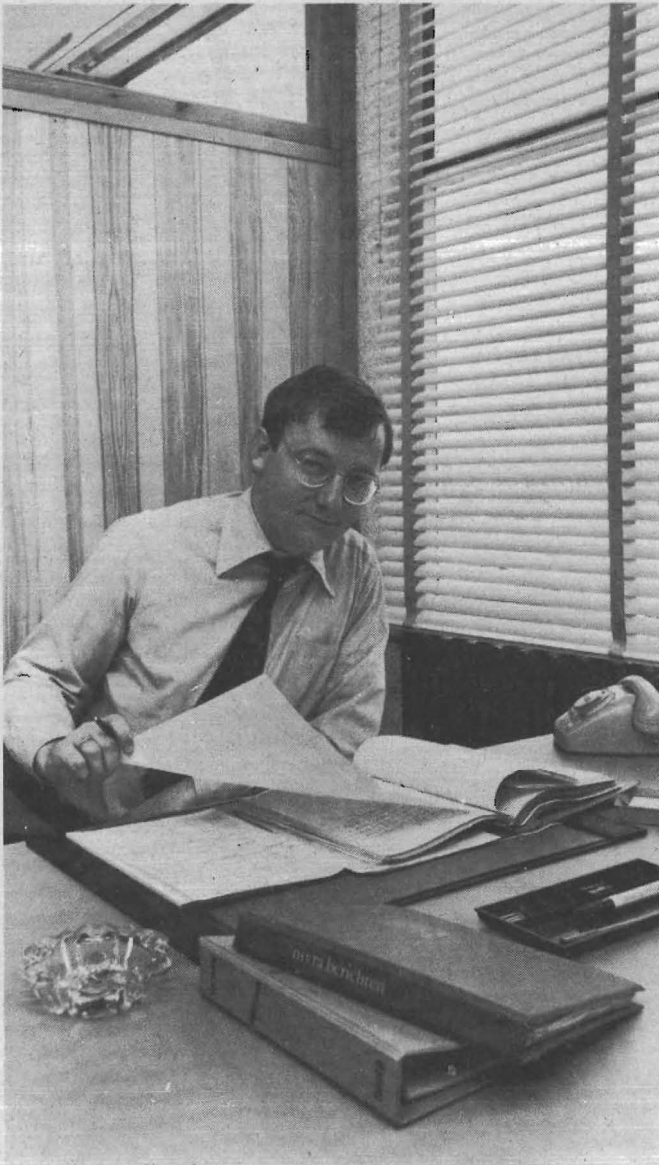
Als U meer wilt weten over mijn ervaringen, geef ik graag verdere toelichting. U kunt mij bellen op kantoor, vraag naar Ton Huisman of in mijn afwezigheid naar Mej. van Meel, die zal zorgen dat U met mij in contact komt.

Voor sollicitaties of inlichtingen kunt U ook contact opnemen met Drs. J.C. van Dijk, R.A.

COOPERS & LYBRAND NEDERLAND

Coolsingel 6, 3011 AD Rotterdam, Tel. 010-130680

Coopers & Lybrand Nederland is een Nederlands accountantskantoor, verbonden met de wereldwijd opererende Coopers & Lybrand organisatie. In totaal zijn er 344 Coopers & Lybrand vestigingen, Europa telt er 93.

Kantoren in
Rotterdam en Amsterdam.

RONDUIT DE RAAD

In de vorige ronduit de raad heb ik de belangrijkste punten van de laatste fakulteitsraden al geïntroduceerd. Drie belangrijke agendapunten waren er: De reactie van de fakulteit op de wetswijzigingsvoorstellen van minister Pais m.b.t. de tweefasenstructuur, de reactie van de fakulteit op de nota van de commissie Polak 'Gewubd en Gewogen', en de regeling voor studenten in de vakgroepen. Hans Oostendorp zal elders in deze Rostra verslag doen van de discussie in de raad over de wetswijzigingsvoorstellen 'tweefasenstructuur', daarom zal ik daar verder hier geen aandacht aan geven.

GEWUBD

Allereerst de nota Gewubd en Gewogen van de commissie Polak. Deze commissie is door de minister ingesteld om de WUB (wet universitaire bestuurshervorming) te evolveren. Onlangs heeft de commissie daar verslag van gedaan en een aantal aanbevelingen voor wetswijzigingen voorgesteld. Polak heeft deze mogelijkheid aangegrepen om zijn vriend Pais een steuntje in de rug te geven, wanneer deze zijn wetswijzigingsvoorstellen m.b.t. de WUB door de kamer wil krijgen, welke ongetwijfeld een verdergaande terugdraaiing van de demokratie zullen betekenen. Op basis van een zeer omstrede evaluatie komt deze commissie tot de conclusie dat het zeer slecht gesteld is met de organisatiestructuur van de universiteit. Zij stellen dat het de fakulteiten en universiteiten heeft ontbroken aan bestuurskracht om een antwoord te geven op de nieuwe maatschappelijke uitdagingen t.a.v. de universitaire taakuitoefening. Volgens mij bedoelt Polak daarmee dat het de universiteiten vereten moet worden dat zij de HOVV-koek niet wensden te slikken en dat een nieuwe organisatiestructuur dit soort tegenstromen in de toekomst moet weten te voorkomen. Echter de eisen die Pais in z'n HOVV-nota aan de universiteiten stelt zijn niet de eisen die de maatschappij stelt. Men heeft namelijk niks aan tweederangs academici, die geen academici meer zijn.

Zo slecht als de HOVV-nota voor de maatschappij is, zo slecht is deze nota zeker ook voor de studenten. Het is dan ook logisch dat juist uit deze groepering de sterkst afwijzende reacties komen. De minister en z'n commissie beseffen terdege dat het invoeren van een HOVV-nota en alle andere plannen die zij hebben met het wetenschappelijk onderwijs hierdoor geremd worden, zeker wanneer de WUB het mogelijk maakt dat studentenstemmen evenzwaar tellen als een hoogleraarstem. De stelling van Polak dat het de universiteiten aan bestuurskracht ontbreekt om een antwoord te geven op de nieuwe maatschappelijke uitdagingen wordt helemaal belachelijk wanneer er beseft wordt dat voor het eerst in de geschiedenis de universiteiten in staat bleken wel onderbouwde herprogrammeringsrapporten in Den Haag af te leveren, wanneer blijkt dat universiteiten die al jaren op de nullijn zitten toch steeds

weer in staat zijn om meer studenten op te nemen. De universiteiten hebben de laatste jaren juist blijk gegeven van het feit dat het ze niet aan bestuurskracht ontbreekt.

EVALUATIE

Op basis van een evaluatie komt de commissie Polak tot een aantal aanbevelingen. De evaluatie zelf, de basis van de aanbevelingen, is al verscheidene malen sterk bekritiseerd (lees de folia's van de laatste maanden er nog maar eens op na). Het is een slechte zaak dat op zo'n slecht fundament de nieuwe WUB gebaseerd dreigt te worden. Zeer bedenkelijk is het echter wanneer de universiteiten van de minister niet de tijd krijgen om het ongelijk van de commissie te bewijzen. Een zeer korte reaktietermijn maakt het onmogelijk om een grondig antwoord te geven. Toch heeft de fakulteit kans gezien op een aantal aanbevelingen te reageren. Een paar wil ik er even uit pikken, waar de fakulteitsraad het volstrekt niet mee eens was. De commissie komt tot de conclusie dat professionele bestuurders op de universiteit de dienst uit zullen moeten gaan maken. De bevoegdheden van de fakulteitsraad en universiteitsraad zullen beperkt moeten worden ten gunste van de professionele bestuurders. Onder professioneel zal dan verstaan moeten worden het wetenschappelijk personeel in vaste dienst en met name de hoogleraren. Dit wordt bijvoorbeeld bevestigd wanneer duidelijk wordt dat de commissie Polak geen rekening houdt met de mogelijkheid om een student lid te laten zijn van een dagelijks bestuur van een fakulteit. Ook stelt de commissie voor alle leden van het College van Bestuur door de minister te laten benoemen. Een bevoegdheid van de universiteitsraad wordt ook hier teruggedraaid en een minister-getrouwe bestuurderstop kan in het zadel geholpen worden. Tenslotte is het ook typerend dat de commissie voorstelt de invloed van studenten en TAS in benoemingscommissies haast onmogelijk te maken, zodat de doorzichtige tijden van weleer weer terug kunnen keren. In deze toonaarden gaat Polak nog een tijdje door. Terecht heeft de fakulteit dit soort voorstellen verworpen. De universiteit zal ook afwijzend reageren en is het te verwachten dat Pais een koude winter (als hij die haalt) tegemoet gaat, wanneer hij deze plannen en de bekende HOVV-ideeën toch door wil drukken.

VAKGROEPEN

Voor de zoveelste keer is de regeling studenten in de vakgroepen aan de orde geweest. De discussie hierover is opnieuw vooruitgeschoven, omdat de raad besloot eerst een aantal alternatieven uit te werken in een kleine commissie. In de raadsvergadering van 2 juli zal dit punt dan weer aan de orde komen en zeer waarschijnlijk wordt er dan een definitief besluit genomen over welke studenten er lid kunnen worden van een vakgroep. In de volgende Ronduit de Raad zal ik hier natuurlijk uitgebreid verslag van doen.

Clemens Lutz

Clemens Lutz, van de Aktiegroep Economisten (AIE of Aktiegroep), is lid van het dagelijks Bestuur van de fakulteit. Samen met de heer Verburg en de heer Koenders draagt hij zorg voor de bestuurlijke gang van zaken aan de fakulteit. Hij is te bereiken op kamer 2193, tel. 4289

k-RAAD

Tenslotte wil ik nog even aandacht schenken aan de kandidaatsraad. Omdat dit orgaan de laatste twee jaar niet meer gefunctioneerd had, is er geprobeerd de kandidaatsraad nieuw leven in te blazen. De fakulteitsraad heeft daarom besloten een nieuwe k-raad te benoemen, die dan vanaf september zal moeten gaan functioneren. In een van de eerste college-woeken van sept. zullen er daarom verkiezingen onder de kandidaatsstudenten gehouden moeten worden, waardoor zij hun vertegenwoordigers kunnen kiezen. Ik raad alle geïnteresseerden aan eens na te denken over een eventueel lidmaatschap van de kandidaatsraad. In september komen we hier in ieder geval op terug.

Clemens Lutz

MEDEDELINGEN

MILIEUKUNDE

Voor doktoraalstudenten bestaat de mogelijkheid deel te nemen aan het doktoraalbijvak Milieukunde. Aan de cursus '79-'80 kunnen 70 studenten deelnemen. Het programma is als volgt: Men begint met introductiedagen in eind september, waarna de colleges volgen tot begin december. Daarna wordt in kleine groepen nog aan een (zelf te kiezen) project gewerkt, en als afsluiting wordt er eind maart nog een werkweek gehouden. Voorlichtingsdagen: 7 juni om 15.00 uur en 11 september om 15.00 uur. Plaats: Interfakultaire Vakgroep Milieukunde, Plantage Muidergracht 14, Tel. 5223206.

ZIEKENHUISWETENSCHAPPEN.

Vanaf begin oktober tot half december wordt er weer een cyclus ziekenhuiswetenschappen gehouden. Men behandelt de behoefte aan ziekenhuisdiensten en dan vooral de economische, juridische, medische en sociaal-wetenschappelijke effecten. De studiegroep zal uit ongeveer 50 studenten bestaan. Inlichtingen en aanmelding voor 15 september bij: Instituut voor ziekenhuiswetenschappen, 2-e Helmersstraat 106, tel. 5782864.

HOLLAND

Nummer 9 van "Tijdschrift voor Politieke Economie" (T.P.E.) bevat artikelen van John Hagedoorn over "een verkenning van het technologie- en innovatiebeleid in Nederland in de jaren '70". Corina van Arnhem/Hans Keman over "partij controle en overheidsbeleid", Tim Flesseman over "het idealisme en economisme in "kapitalisme en burgerlijke staat"", en tenslotte Jörg Goldberg over "economische crisis en krisistheorie".

VERKENNING

John Hagedoorn begint zijn artikel met het aangeven van het verschil tussen technologie- en innovatiebeleid. Hij omschrijft technologiebeleid als "het stimuleren door het staatsapparaat van de kennis over technische toepassingen in zowel staatsinstellingen als in de private sektor", en innovatiebeleid als "een onderdeel van het industriebeleid, en wordt in het bijzonder gehanteerd voor de stimulering van het succesvol introduceren van nieuwe goederen en produktieprocessen op de markt". Het artikel gaat verder met een uiteenzetting over de totstandkoming en tekortkomingen van het wetenschapsbeleid in Nederland.

Het is De Brauw die in 1971 als minister zonder portefeuille in het kabinet Biesheuvel het wetenschapsbeleid onder zijn hoede krijgt. De minister heert geen eigen begroting, en zijn taak is: het zuiver wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijk onderwijs te coördineren. De direkte verantwoordelijkheid voor het wetenschapsbeleid en met name de technologie ervan ligt bij andere ministeries.

Hoewel er sinds 1971 kabinetten van verschillende politieke kleur geregeerd hebben is deze opzet nauwelijks veranderd. Volgens de schrijver is dit er de oorzaak van dat het wetenschapsbeleid niet goed van de grond komt.

STEUN

Het tweede deel van het artikel van John Hagedoorn gaat over de direkte steun voor technologische ontwikkeling en het lucht- en ruimtevaart- industrie beleid. Ter sprake komen ontwikkelingskredieten; uitgaven ten bate van grote technologische projecten; bevordering van de hoogwaardige industrie en versterking van de structuur van industrie en dienstverlenende sektor; speerpunten en het Nederlandse lucht- en ruimtevaart industrie beleid. Opvallend hierbij is sinds 1971 de uitbrei-

ding van het staatsapparaat. Ook blijkt, dat in een periode van hoogconjunctuur weinig staatssteun is voor innovatie, terwijl in een periode van economische crisis de direkte steun toeneemt. Volgens de schrijver is een nieuw beleid nodig. Dit beleid moet bij de bepaling van de richting rekening houden met de ontwikkeling in andere landen, omdat in alle landen dezelfde speerpunt- industrieën zijn, en dat het vereist is dat de ontwikkeling van het beleid planmatig wordt aangepakt.

KONTROLE

Het artikel van Corina van Arnhem en Hans Keman gaat over de reële invloed van politieke partijen op zowel de totstandkoming als de uitkomsten van het overheidsbeleid.

Er zijn hier twee stromingen, te weten: Zij die van mening zijn dat politieke partijen wel een reële invloed hebben op het overheidsbeleid, en zij die van mening zijn dat politieke partijen alleen maar wat kunnen "rommelen in de marge", gezien de bestaande economische situatie.

De eerste stroming, verder te noemen de politieke theorie, ziet politieke partijen als "the central intermediary and intermediary structure between society and government". Immers, welke betekenis kan men nog hechten aan de democratie, als het toch niet uitmaakt op wie men stemt, en welke partijen aan de regering deelnemen?

De tweede stroming, verder te noemen de economische theorie, is van mening dat het overheidsbeleid meer bepaald wordt door sociaal economische factoren dan door politieke factoren. In deze stroming zijn theoretici met verschillende uitgangspunten tot dezelfde konklusie gekomen: Zij die stellen dat er sprake is van convergentie van moderne industriële samenlevingen, zoals o.a. Galbraith, Kerr, Tinbergen en vanden Doel, en zij die beleiduitkomsten zien niet als het logisch gevolg van de industriële ontwikkeling, maar als de politieke uitdrukking van de sociaal-economische klassenstrijd, waarvan het kapitalistische systeem

Na deze uiteenzetting gaan de schrijvers in op de Nederlandse politieke situatie: de samenwerking tussen de verschillende politieke partijen in zegeringen sinds 1946, en de uitkomsten daarvan. Aan de orde komen verder de denkbeelden van Zijphart, Daalder en Van Schendelen, de partiele konvergentie theorie van van den Doel en diens studie over de "nieuwe politieke economie". Ook de studies van neo-marxisten als Pennema en Stuurman worden toegelicht. Verder komen nog ter sprake de invloed van de demokratisering aan het einde van de jaren 60, de rol van de vierde en vijfde macht en de rol van pressie- c.q. belangengroepen.

De schrijvers geven aan dat hun voorkeur wat betreft de Nederlandse situatie uitgaat naar de "politieke" theorie:

Hun conclusie is dat

- 1) de economische situatie grenzen stelt aan het overheidsbeleid
- 2) de invloed van de overheidsorganen op het terrein van de beleidsvorming en beleidsuitvoering en van de traditionele en recente pressie- c.q. belangengroepen op het overheidsbeleid is toegenomen. De partijcontrole als determinant van het overheidsbeleid neemt hierdoor af.
- 3) het proces van ontzuiling en (neo-) demokratisering komt tot uiting in (kwalitatief) nieuwe vormen van belangentrikulatie op centraal politiek niveau.

IDEALISME

In "het idealisme en economisme in kapitalisme en burgerlijke staat" geeft Tim Flesseman kritiek op het boek van Stuurman en op de recensie van Pennema e.a. daarop. Stukje voor ideologen.

Dit laatste artikel geeft een kritisch overzicht van Jörg Goldberg over recente West-Duitse literatuur.

Al met al een gevarieerd en boeiend T.P.E. nummer.

Hans Soons

Arthur Young voor jonge bedrijfseconomen die na het afstuderen up-to-date willen blijven op het gebied van accountancy en bedrijfseconomie.

Arthur Young Nederland, een internationale maatschap van accountants, is gevestigd in Den Haag. De Arthur Young organisatie (accountants, belastingconsulenten en organisatie-adviseurs) heeft kantoren overal ter wereld.

Onder meer door de voortdurende groei van onze praktijk door het gehele land zoeken wij contact met jonge bedrijfseconomen die de post-doctorale accountantsopleiding (gaan) volgen en een werkring ambiëren in een internationale accountantspraktijk dan wel daarover voorgelicht willen worden.

Werken bij Arthur Young is voor economen interessant, omdat:

- een ruime plaats is ingeruimd voor opleidingen en vorming door middel van seminars in kantoor-tijd en "on the job training". De Arthur Young organisatie beschikt over een eigen onderwijs-apparaat dat cursussen samenstelt en recente ontwikkelingen op het gebied van accountancy en bedrijfseconomie op de voet volgt
- al spoedig in teamverband afwisselend en verantwoordelijk werk wordt verricht
- de werkplanning erop is gericht de beginnende medewerker met zoveel mogelijk bedrijfstakken te laten kennismaken.
- er verschillende interessante specialisatiemogelijkheden zijn binnen het vakgebied
- de praktijkopleiding plaats vindt bij modern georganiseerde, veelal multinationale, bedrijven
- onze arbeidsvoorwaarden uitstekend zijn.

Wij zijn gaarne bereid geïnteresseerden in een vertrouwelijk gesprek nader voor te lichten en hen op informele wijze kennis te laten maken met onze organisatie. Voor een afspraak kunt u zowel schriftelijk als telefonisch contact opnemen met Drs. A.J. Meyer, Arthur Young Nederland, Koningin Julianaplein 30-9-2, Den Haag, Tel. 070-814161.

ARTHUR YOUNG NEDERLAND
internationale accountants

ONDERWIJS - VROUWEN

Enige tijd geleden werd door het Kohnstamm-instituut een boekje gepubliceerd getiteld 'gelijke kansen? over onderwijs voor meisjes en vrouwen'. Het is van de hand van Ria Jaarsma, in samenwerking met enkele anderen gemaakt en het geeft een overzicht van de positie van vrouwen en meisjes in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Over dat laatste is kort geleden al het een en ander in Rostra geschreven, dus ik bespreek alleen het onderdeel over onderwijs. Het rapport gaat uit van een ongelijke positie van mannen en vrouwen in de maatschappij en deze ongelijkheid wordt door het onderwijs in stand gehouden. En dat, terwijl het onderwijs een geëmancipeerde maatschappij juist zou kunnen bevorderen.

Het eerste deel van het rapport bevat een schets van de huidige situatie, die denk ik bij iedereen bekend mag worden verondersteld. Ik vermeld alleen de conclusies van de samenstellers:

- de deelname aan het onderwijs van vrouwen en meisjes t.o.v. die van mannen/jongens is geringer;
- vrouwen/meisjes nemen minder lang deel aan onderwijs en het nivo van het onderwijs is lager;
- vrouwen/meisjes volgen vaker algemeen vormend onderwijs dan beroeps-onderwijs.

BLANCO

In het tweede deel worden enkele aspecten m.b.t. de positie van vrouwen in het onderwijs en de tijd daarvoor behandeld. Kinderen komen niet 'blanco' de school binnen, maar zijn al voor een deel thuis gevormd: het kind ontwikkelt een bij de geslachtsrol 'behorende' basis-houding.

Onderzoeken hebben aangetoond, dat zodra het kind op de basisschool komt er in gedrag duidelijke verschillen tussen jongens en meisjes optreden: meisjes zijn vaak passiever en gehoorzamer, terwijl jongens een onafhankelijker en meer autonome opstelling hebben tegenover het leren en op school zitten.

Ook de keuze van de vakken is dan al stereotiep: meisjes kiezen meestal handwerken, jongens vakken als houtbewerking.

BOEKEN

De gebruikte schoolboeken geven een weinig hoopvol beeld: de samenstellers komen tot de conclusie dat 'de wereld die in de schoolboeken wordt beschreven niet alleen sexisties is, maar zelfs nog sexistieser dan de 'echte' realiteit'. In Zweden is men wat dit betreft een stuk verder dan hier, daar worden de schoolboeken voor ze op de markt komen door de overheid onderzocht en uit de meeste boeken zijn dan ook de traditionele rolpatronen (moeder: lief, altijd verzorgend bezig, beetje dom en vader: streng, altijd druk met werk, weet altijd raad) verdwenen.

KEUZE

Aan het eind van het primair onderwijs staat het kind voor de keuze welk soort secundair onderwijs het zal gaan volgen. Ook deze keuze is eigenlijk al van te voren bepaald: weinig meisjes willen beroeps-onderwijs (zoals LTS/MTS) volgen, dat blijft vnl. voorbehouden aan de jongens.

Tevens toonden onderzoeken aan dat er verband bestaat tussen de wens om school te verlaten en de interesse in jongens, kleren en een vroeg huwelijk. Als spiegelbeeld bleek de wens om op school te blijven samen te gaan met het afwijzen van de traditionele vrouwenrol. Verder blijkt de duur van de opleiding van de moeder in directe relatie te staan met die van de dochter, in veel sterkere mate dan die van de vader.

HOGER

Ook in het tertiair onderwijs nemen meisjes en vrouwen een duidelijke minderheidspositie in. Ook hier geldt dat meisjes i.h.a. door de ouders minder worden aangemoedigd dan jongens om een hogere opleiding te volgen; een 'middennivo' wordt wel voldoende geacht. Het verwachtingspatroon van ouders (en leerkrachten) is in hoge mate bepalend voor haar aspiratie een hogere opleiding te gaan volgen.

En dat verwachtingspatroon wordt i.h.a. nog steeds bepaald door de primaire 'vrouwelijke bestemming': huwelijk en gezin.

Ondanks dit gegeven stijgt de deelname van vrouwen aan het tertiair onderwijs de laatste jaren. De meeste vrouwen gaan naar scholen als de pedagogische academie, een minderheid naar de universiteit of een technische school.

De bestaande achterstand van het secundair onderwijs zet zich voort: hoe hoger het onderwijs, hoe minder vrouwen.

ARBEID

Als laatste het tweede-kans onderwijs, voor vrouwen zeer belangrijk. Veel vrouwen willen als de kinderen wat ouder zijn, weer gaan werken. Veelal worden zij dan gekonfronteerd met het feit dat hun diploma's verouderd zijn, en zij krijgen dan heel moeilijk een baan op het vroegere nivo. Voor die vrouwen is het kunnen volgen van aanvullend onderwijs belangrijk.

Toch is er relatief een lage deelname van vrouwen aan beroepsopleidingen en cursussen voor volwassenaan. Gebrek aan motivatie, erfenis van eerder gevolgd onderwijs, is daar mede schuldig aan. Verder gaat de voorkeur van vrouwen vaak uit naar korte, prakties gerichte cursussen die aansluiting bieden op mogelijkheden tot en vooruitzichten op arbeid.

TOEKOMST

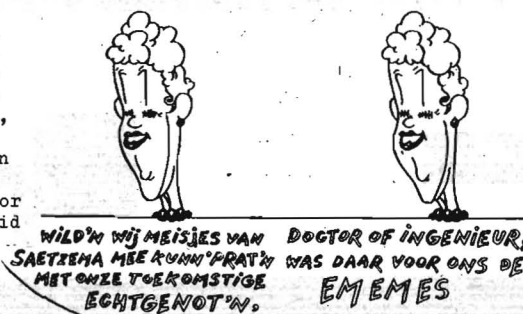
De toekomstbeelden zijn niet hopeloos: algemeen wordt behoefte gevoeld aan speciale maatregelen voor deze vrouwen. Er worden op initiatief van de Raad van Europa o.a. in Frankrijk initiatieven genomen om vrouwen een kans te geven allerlei herintegratie-programma's te volgen, die het hen mogelijk moeten maken zich zelfstandiger te kunnen opstellen en een betere aansluiting op de arbeidsmarkt te krijgen.

Hopelijk vormen de (helaas wel spaarzame) maatregelen vanwege de overheden in de Raad van Europa een aanzet tot verwezelijking van gelijke kansen en rechten voor meisjes en vrouwen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.

NdB.

Ria Jaarsma - Gelijke kansen? over onderwijs voor meisjes en vrouwen, A'dam, Kohnstamm-instituut, 1979

Ria Jaarsma en Hans Lington - Onderwijs en gelijke kansen voor vrouwen en meisjes. Samenvatting, data en cijfermateriaal. A'dam, Kohnstamm-instituut.

Jonge bedrijfseconomen (m/v) met ambities voor accountancy

De Interne Accountantsdienst van de Amro Bank verricht de accountantscontrole van het Amro concern t.b.v. het afgeven van het certificaat bij de interne jaarrekening. Deze controle richt zich op de diverse bedrijfsafdelingen, dochterondernemingen en het kantorennet. De dienst is onderverdeeld in een aantal sectoren. Direct onder de directeur van de I.A.D. ressorteert het Stafbureau.

Het Stafbureau richt zich met name op het ondersteunen van het vaktechnische niveau van de controlewerkzaamheden, alsmede op het verstrekken van adviezen aan de directeur van de I.A.D. en de afzonderlijke sectoren.

Ter versterking van het Stafbureau zoeken wij enkele jonge bedrijfseconomen. Aanvankelijk zullen zij bij de verschillende controles assisteren. Na een inwerkperiode zullen de controle- en advieswerkzaamheden met een grote mate van zelfstandigheid worden verricht. Als hulpmiddel bij het controleren wordt o.m. gebruik gemaakt van de computer.

Interne cursussen (automatisering, controletechnieken e.d.) vormen een onderdeel van het opleidingsprogramma. Daarnaast wordt tegelijkertijd het volgen van de postdoctorale studie accountancy door ons gestimuleerd. Van kandidaten

wordt verwacht dat zij binnen 2 à 3 jaar leiding kunnen geven aan jongere assistenten.

Op grond van opgedane ervaring en studieresultaten zijn doorgroei-mogelijkheden aanwezig. De standplaats is Amsterdam.

Een psychotechnisch onderzoek maakt deel uit van de selectieprocedure. Het resultaat hiervan kunt u, voordat rapportage aan de bank plaatsvindt, met het testbureau bespreken.

Indien u belangstelling heeft voor deze veelzijdige functie, kunt u contact opnemen met de heer H. J. Wiggers, telefoon 020 - 28 30 28.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u sturen naar de Amro Bank, afdeling Kaderwerving Hoofdbanken, Herengracht 586, 1017 CJ Amsterdam.

amro bank

ARBEIDSTIJDVERKORTING

Hoewel Driehuis en mevr. Bruyn zich bewust zijn van het feit dat elke poging om de effecten van arbeidstijdverkorting te berekenen een hachelijke zaak is, hebben zij toch geprobeerd vast te stellen wat de effecten op de werkgelegenheid zijn van een 35-urige werkweek.

DRIEHUIS EN

BRUYN-HUNDT

De auteurs verdelen de Nederlandse economie in drie sectoren: de kapitaalgebruikende, de niet kapitaalgebruikende en de overheidssector. De werkgelegenheid in de eerste sektor bedraagt 36% van de totale werkgelegenheid en deze hangt sterk af van onder andere investeringskwote, produktieomvang en wijzigingen in de economische levensduur van de outillage. Indien in deze sektor de bedrijfstijd wordt verkort, zal er capaciteitsverlies optreden bij nieuwe investeringen en de bestaande kapitaalgoederenvoorraad. Deze fluctuaties in de bezettingsgraad van het produktiepotentieel hebben uiteraard invloed op de bezettingsgraad van arbeid.

De werkgelegenheid in de niet-kapitaalgebruikende sektor (50% van de totale werkgelegenheid) wordt hoofdzakelijk bepaald door de produktieomvang en de arbeidsvermeerderende technische ontwikkeling. Arbeid is in deze sektor de limiterende faktor en omdat de outillage een veel geringere rol speelt, zal de elasticiteit tussen de bezettingsgraad van arbeid en die van de produktiekapaciteit groter zijn dan in de eerste sektor.

Voor de overheidssector kan hetzelfde verhaal verteld worden als voor de vorige sektor; het enige verschil is, dat de kosteneffecten van arbeidstijdverkorting niet door prijsverhoging, maar door wijziging in belastingen worden opgevangen. De auteurs vermoeden, dat de interne arbeidsreserve bij de overheid relatief groot is vanwege beperkte ontslagmogelijkheden. Het gevolg daarvan is, dat ingeval van arbeidstijdverkorting vrijgekomen plaatsen intern opgevuld kunnen worden.

INVERDIENEN

Volgens de auteurs zal een 35-urige werkweek in 1985 tussen de 50.000 (meest ongunstige schatting) en de 160.000 (de meest optimistische) minder werklozen opleveren.

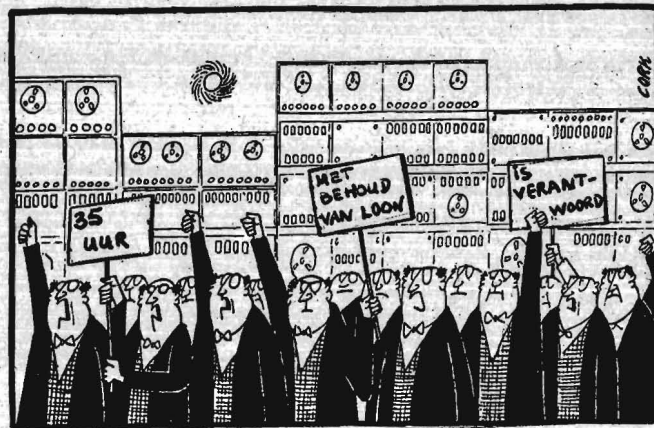
Tegelijkertijd met het invoeren van de 35-urige werkweek moeten de loonsom en de kosten van kapitaal aangepast worden. De auteurs vragen zich wel af, of de overheid in staat zal zijn haar bestedingen op peil te houden: de belastinginkomsten zullen dalen, maar daar staan de inverteernde effecten tegenover (door minder WW-uitkeringen e.d.). De schrijvers konkluderen, dat bij een arbeidstijdverkorting van 12.5% er een loonaanpassing van 7 à 8% plaats moet vinden.

Arbeidstijdverkorting is de laatste tijd veel in het nieuws geweest als oplossing voor de huidige werkloosheid. Ook de wetenschap en de vakbond laten over dit onderwerp van zich horen.

In bijgaand artikel zijn drie publikaties hierover naast elkaar gezet. (alle drie uit ESB): Prof. W. Driehuis en drs. M. Bruyn-Hundt: enige effecten van arbeidstijdverkorting, drs. H. van der Laan: financiering van arbeidstijdverkorting, Drs. K.B.T. Thio: arbeidstijdverkorting en produktiekapaciteit.

VAN DER LAAN

Drs. van der Laan (medewerker van het NVV) stelt in zijn artikel, dat arbeidstijdverkorting vooral op korte termijn

ECONOMEN DEMONSTRATIE

THIO

Drs. Thio valt in zijn artikel het onderzoek van het Centraal Planbureau aan. Dit heeft uitgerekend, dat, wanneer arbeidstijdverkorting niet gepaard gaat met een evenredige daling van het loon, de gevolgen voor de economie 'desastreus' zijn.

Thio vindt de konklusies van het CPB nogal somber en wijft dit aan een "niet te verantwoorden wijziging in de elasticiteit van de capaciteit t.o.v. de arbeidsduur". Het CPB is ervan uit gegaan, dat de arbeidsduur bepaald wordt door de produktietechniek. Door arbeidstijdverkorting ontstaat een capaciteitsverlies, evengroot als de arbeidsduurverkorting. Volgens Thio zal dat capaciteitsverlies kleiner zijn, waardoor de gevolgen een wat minder somber beeld geven, dan het CPB ons wil doen geloven.

extra kosten voor de betrokken bedrijven met zich mee zal brengen. Vooral in de zwakkere sectoren zal een tijdelijke loonsubsidie door de overheid noodzakelijk zijn. Dit kan eventueel een vergroting van het financieringstekort van de overheid tot gevolg hebben, maar dit tekort verdwijnt na enkele jaren, als arbeidstijdverkorting haar vruchten heeft afgeworpen. Verder zullen behalve de (economisch sterkere) bedrijven ook de werknemers een bijdrage in de kosten moeten leveren. Voorwaarde voor invoering van arbeidstijdverkorting vindt van der Laan wel, dat per bedrijf of bedrijfstak gelegenheid moet bestaan te onderhandelen over tempo en wijze van invoering.

NdB

Prof. Dr. H.W. de Jong

Dit was de titel van de rede, die Prof. Dr. H.W. de Jong op 11 juni jl. heeft uitgesproken bij de openbare aanvaarding van zijn ambt als gewoon hoogleraar in de bedrijfshuishoudkunde, in het bijzonder de externe organisatie binnen de Faculteit der Economische Wetenschappen. Hieronder treft U een samenvatting aan.

De theorie van de externe organisatie van bedrijfshuishoudingen behandelt hun onderlinge betrekkingen alsmede die welke zij hebben met overheden en hun uiteindelijke afnemers. De organisatie betreft de vormen, die deze relaties onder invloed van het economisch handelen aannemen. Daarbij doet zich een coördinatieprobleem voor, dat van alle tijden en alle plaatsen is: volgens welke beginselen vindt de coördinatie plaats, met welke gevolgen, waar komen die coördinatieregels vandaan en tot welke, al dan niet geïnstitutionaliseerde vormen leiden zij?

COÖRDINATIE

De rede bespreekt de drie grondvormen waartoe de coördinatieregels kunnen worden herleid: concurrentie, samenwerking en beheersing, en toont vervolgens aan dat deze principes in zichzelf geen duurzaam bestaan kunnen leiden. De coördinatie-paradox behelst dat - mede afhankelijk van de omstandigheden - de rivaliteit zich opheft doordat mededingers het moeten afleggen, de samenwerking strandt op de verdeling van de gezamenlijk tot stand gebrachte opbrengst, en de beheersing tot afhankelijkheid verwordt, wanneer de beheersende huishouding zich de resultaten van haar positie wil toeëigenen. Coördinatieprincipes zijn derhalve instabiel en vertonen dan ook een dialectische op-eenvolging. De duurzaamheid welke zij eventueel nog bezitten vloeit voort uit omstandigheden - zoals economische

expansie, stagnatie of contractie - welke door een tijdsdimensie begrensd zijn: "tijd is de maat van het ondernemen, zoals geld van de goederen". Er zijn te weinig economische theorieën die zich hierdoor laten inspireren. Oude en nieuwe economen, zoals de Nobelprijswinnaar Milton Friedman, zijn er steeds van uit gegaan dat de coördinatieprincipes het karakter van (natuur- of morele) wetten hadden, die het doen en laten van de bedrijfshuishoudingen reguleerden. Wanneer het economisch proces andere richting, snelheid of intensiteit aanneemt, wijzigt zich ook de structuur. Ondernemingen ontwerpen strategieën, waaraan structuren zich aanpassen (herstructureren), onder invloed van de afweging van voor- en nadelen. Omgekeerd scheppen structuren weer ruimte voor nieuwe strategische processen. Dit betekent niet dat de concurrentie, samenwerking of beheersing de dynamische stuwkracht voorstellen, zoals diverse politiek-economische scholen beweren, maar de onderneming die als corporatie is georganiseerd en de tijd kan transcenderen.

CORPORATIEVE

ONDERNEMINGSVORM

De corporatieve ondernemingsvorm (als tegenstelling van de persoonlijke ondernemingsvorm) kan zeer veel: risicospreiding bewerkstelligen, grote hoeveelheden middelen bijeen brengen, de scheiding van eigendom en leiding bevorderen, zodat de vitaliteit wordt bewaard, vereenvoudiging van zeer ingewikkelde structuren tot stand brengen en vooral: tempo-winst behalen. Met enkele eenvoudige modellen wordt aangetoond dat tempo-winst belangrijker kan zijn dan monopoliewinst en slechts door de corporatieve ondernemingsvorm kan worden geïncasseerd. Zij blijkt dan ook, als product van Westerse cultuur en oorzaak van Westerse welvaart nog zeer snel in aantal te groeien. Eveneens in omvang, want de corporatie kan door opsplitsing, samenvoeging en generatie, concerns en joint-ventures doen ontstaan, waarvan de doelstellingen eerder risicovermindering, stabiliteit en autonomie lijken te zijn dan winstmaximalisatie. Bovendien vervagen haar grenzen naarmate zij groter wordt. Juist omdat de (grote) corporatie, aldus De Jong, een nog niet volkomen begrepen verschijnsel is - waarbij zulke vragen opkomen als: van wie is zij, voor wie werkt zij, tot waar strekt zij zich uit? - kan het best besloten worden met een paradoxale karakterisering, in het bijzonder van toepassing op de multi-nationale corporatie: "een staat buiten de staat".

Professie en management in de organisatiestructuur van het ziekenhuis. Op een proefschrift met deze titel is W.B. de Greve gepromoveerd tot doctor in de Economische Wetenschappen.

Zijn uitgangspunt bij het schrijven van dit proefschrift was het volgende: Tal van ontwikkelingen stellen nu zwaardere eisen aan de ziekenhuisorganisatie dan voorheen. Deze eisen liggen in de sfeer van het vervullen van complexere taken tegen lagere kosten, een grotere mate van integratie in de zorgverlening, het genuanceerder inspelen op de behoeften aan ziekenhuiszorg, het uitbouwen van externe samenwerkingsverbanden met andere ziekenhuizen, en met de eerste lijns zorg. Het is te verwachten dat deze eisen in de toekomst nog zullen worden verzwakt. Dit betekent dat - wil aan deze eisen worden voldaan - onder meer zal moeten worden gezien inhoeverre de organisatiestructuur van het ziekenhuis moet worden aangepast.

W.B. de Greve studeerde economie aan de Universiteit van Amsterdam, waar hij in 1973 het doctoraal examen aflegde. Daarna was hij enige tijd verbonden aan het Instituut voor Ziekenhuiswetenschappen in Utrecht. In 1973 trad hij in dienst bij de adviseurs voor organisatie en beleid Van de Bunt, en werd hij - als nevenfunctie - wetenschappelijk medewerker bij het Instituut voor Sociale Geneeskunde aan de Rijksuniversiteit Leiden.

de redactie

In het septembernummer hopen wij de inaugurale rede van Prof. Ankm te bespreken.

de redactie

TWEE-FASEN-STRUKTUUR ONAANVAARDBAAR

Het voorontwerp van wet "Tweefasenstructuur w.o." is voor de economische faculteit onaanvaardbaar. Invoering van een eerste fase van vier jaar en een tweede fase van één of twee jaar, die slechts beperkt toegankelijk is, zou een forse daling van het niveau van vele afgestudeerde economen betekenen, terwijl de maatschappelijke aanvaardbaarheid van de nieuwe opleiding zeer ernstig moet worden betwijfeld. Tevens zouden de postdoctorale accountantsopleiding en de avondstudie aan de economische faculteit waarschijnlijk geheel verdwijnen. Daarnaast zal de faculteit een geheel nieuwe herprogrammeringsprocedure moeten starten.

Zie hier de belangrijkste conclusies uit het advies dat de faculteitsraad van 7 mei j.l. heeft vastgesteld in reactie op het voorontwerp van de ministers Pais en Van der Stee.

Het onderhavige voorontwerp is een verdere uitwerking van de nota 'Hoger onderwijs voor velen', die minister Pais vorig jaar publiceerde en waarop de faculteit afwijzend heeft gereageerd. (zie hiervoor o.a. Rostra 62 en 63) De faculteit noemt in reactie op de wetsvoorstellen nu een zestal belangrijke bezwaren:

ERVARINGEN

In de eerste plaats is in de plannen van de ministers op geen enkele wijze rekening gehouden met de ervaringen, die in het verleden met het onderwijsprogramma zijn opgedaan, noch met de verrichte herprogrammeringsarbeid.

Aan onze faculteit heeft de herprogrammering geleid tot de conclusie, dat een vijfjarige cursusduur minimaal noodzakelijk is gegeven de doelstellingen van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs en de daaruit afgeleide eindtermen (doelstellingen) voor de afgestudeerde econoom en gegeven de opgave de studievertraging terug te dringen tot maximaal twee jaar.

De ervaringen, die sinds 1970 met een programma van ruim vier jaar zijn opgedaan - o.a. grote vertragingen bij vele studenten - hebben mede tot deze conclusie geleid. Om het rendement te verhogen, om aan een aantal kritiekpunten tegemoet te komen en om het onderwijs realistisch te programmeren, diende een ongeveer even zwaar programma van 5 jaar te worden opgesteld.

Een vierjarig programma van een eventuele eerste fase, dat aan dezelfde eisen voldoet als het herprogrammeringsvoorstel, zal 20% minder kunnen omvatten en het niveau van de afgestudeerde van deze eerste fase zal ook aanmerkelijk lager liggen.

HOVV-nota

De kritiek die van vele kanten op de laatste beleidsnota van minister Pais, de nota HOVV, is geleverd wordt door de bewindslieden volkomen genegeerd. De belangrijkste consequentie daarvan is, dat de gehele herprogrammeringsoperatie, waaraan ook aan onze faculteit jaren is gewerkt, in één klap van de tafel wordt geveegd, inclusief alle

discussies, argumenten, voorstellen e.d. Een geheel nieuwe procedure van herprogrammeren zal gestart moeten worden.

BEURZEN

Zowel bij het invoeren van de herprogrammering als bij invoering van een tweefasenstructuur is een deugdelijk stelsel van studiefinanciering onontbeerlijk. In het voorontwerp wordt aan deze basis-voorwaarde niet voldaan.

AVONDSTUDIE

Aangezien de inschrijvingsduur wordt beperkt tot twee jaar boven de cursusduur van de eerste fase, zullen er problemen ontstaan voor part-time studenten, zoals avondstudenten, werkstudenten, huismoeders e.d. Voor hen zal een andere regeling van de inschrijvingsduur dienen te worden ontworpen. De minister heeft dit echter niet opgenomen in zijn voorontwerp. Behalve in gevallen van overmacht is geen uitzondering op de beperkte inschrijving mogelijk. Voor de bestaande avondstudie aan onze faculteit zal dit fataal zijn.

EERSTE FASE

De maatschappelijk aanvaardbaarheid van de voorgestelde eerste fase moet zeer sterk in twijfel worden getrokken. Het moet niet zonder meer mogelijk worden geacht de afgestudeerde volgens het oude programma als het ware gelijk te stellen aan de doctorandus 'nieuwe stijl', zoals de ministers doen. Het niveau van de laatste ligt immers aanmerkelijk lager. De situatie op de arbeidsmarkt zal zich volgens de bewindslieden wel aanpassen! Een nogal voor de hand liggende conclusie, die voorbij gaat aan de ondoorzichtigheid van die arbeidsmarkt, aan de tijd die een aanpassing vergt en vooral aan de aanvaardbaarheid van een dergelijke aanpassing, zowel voor universiteiten als voor de samenleving.

H. OOSTENDORP

herprogrammeringsfunktionaris

OVERLEG

Overleg met de universiteiten, met de faculteiten en met andere betrokkenen achten de ministers helemaal niet meer nodig. Was bij de herprogrammering een uitgebreide overlegprocedure via de studierichtingen, de universiteitsraad, het College van bestuur, de secties in de Academische Raad en het Ministerie geregeld, bij de tweefasenstructuur is dit alles blijkbaar niet meer nodig. Hiertegen protesteert de faculteit fel.

OVERIGE KRITIEK

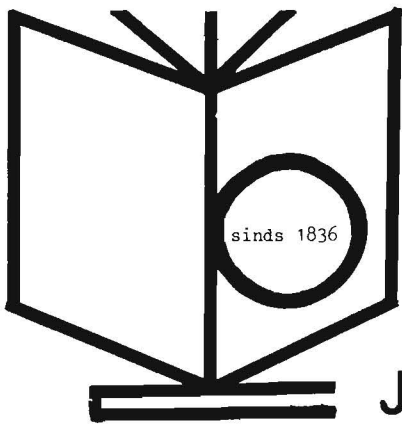
Naast de hierboven genoemde voornaamste kritiekpunten van de faculteit kan verder nog gewezen worden op de beperkte toelating tot de tweede fase, die wordt voorgesteld en die bijv. zal leiden tot een concurrentieslag tussen studenten, tot het doen van onderwijskundig onverantwoorde keuzes door studenten en die zal leiden tot het verdwijnen van de accountantsopleiding van onze faculteit. De faculteit wil de toelating tot de tweede fase niet beperken en vindt trouwens een scheiding van eerste en tweede fase, een scheiding van onderwijs en onderzoek, die zowel in organisatorisch als in budgettair opzicht in de bedoeling ligt, zeer ongewenst.

Tenslotte nog een opmerking over de meningsvorming binnen de universiteit van Amsterdam. Naast de meningen van de diverse studies binnen de faculteiten is het natuurlijk ook van belang studentengroeperingen, politieke partijen, vakorganisaties, studentendecanen en andere groeperingen mee te laten praten over de toekomstige structuur van de studies. Het is dan ook een goede zaak, dat de Universiteitsraad op vrijdag 8 juni een hoorzitting heeft gehouden over de tweefasenstructuur van het hoger onderwijs, waarop een twintigtal sprekers van binnen en buiten de universiteit heeft gesproken. Het ligt in de bedoeling de resultaten van deze hoorzitting in de uiteindelijke reactie van de Universiteit van Amsterdam te verwerken.

Hans Oostendorp

brinkman's

boekhandel

Jodenbreestraat 23 - kamer 2386
Amsterdam - Tel.: 020 - 525 4024

Over macht en wet in het economisch gebeuren

Opstellen aangeboden aan Prof. Dr. D.B.J. Schouten

Een greep uit de artikelen:

J. Tinbergen - Hoogte en beïnvloedbaarheid van inkomens van 'managers'

M. van Meerhaeghe - De vakbondsstaat

Th. v.d. Klundert - Geld, groei en werkloosheid

F. Rutten - Over de effectiviteit van het macro-economische beleid

Stenfert Kroese, 1979

f 56,- tot 15 juni
Daarna f 65,-

J.J. Sijben - Rationele verwachtingen en de monetair politiek

Voor de beheersing van het prijsniveau wordt een grote betekenis toegekend aan het in de hand houden van de groei van de geldhoeveelheid of de hoeveelheid liquiditeiten. Sijben behandelt de verschillende varianten van deze monetaristische visie, de processen via welke de inflatieverwachtingen worden opgebouwd en de consequenties daarvan voor de effectiviteit van de monetair politiek.

Stenfert Kroese, 1979.

f 29,50

K. van der Pijl - Een Amerikaans plan voor Europa

Achtergronden van het ontstaan van de EEG

Hoofdstukken over achtergronden en ontwikkeling van de EEG:

'Marxisme en Europese integratie', 'Amerikanisering' van de arbeidsverhoudingen en herstructurering van de Amerikaanse en Europese zware industrie proberen een goed begrip te geven van de EEG in haar huidige ontwikkelingsfase.

SUA, 1978.

f 17,50

Il. v.d. Doel - Het blok-socialisme en de economie

De tweede, herziene druk van deze bestseller

f 14,50

EKONOMIE
GEOGRAFIE
PLANOLOGIE
SOCIOLOGIE